

INDIJA PASKELBĖ REZERVŲ MOBILIZACIJĄ

VYČIŲ PASTANGOS DEL S. KUDIRKOS

Lietuvos Vyčių 58-me suvaziavime, įvykusiame š. m. rugpjūčio 25-29 d. Kennebunkporte, Maine valstijoje, buvo priimtos rezoliucijos Simo Kudirkos reikalui. Jos pasiūstos Valst. deputatams, JAV Kongreso senatoriams, J. Tautoms, dvasinei vyresnybei ir kt. Vienoje rezoliucijoje JAV Prezidentas ir Kongresas prašyti ne tik protestuoti dėl sovietų elgesio su Simu Kudirka, bet ir dėti įmanomas pastangas, kad Simas Kudirka su jo šeima galėtų atvykti į JAV-be, kur Simas, savo gyvybe rizikuodamas, buvo pasiryžęs įsikurti.

JAV Kongreso Atst. Rūmų narys, iš N. Jersey, Peter W. Rodino, Jr. š. m. rugsėjo 20 d. kalbėdamas A. Rūmuose, pareiškė, jog Lietuvos Vyčių pareikštas rūpestis bei pasipiktinimas — pagrįsti ir kad jis visiškai pritaria rezoliucijos mintims. Jos tekstas išties paskelbtas "Congressional Record" leidiny, rugsėjo 20 d. laidoje.

Kitas New Jersey valst. Kongreso narys — sen. Clifford P. Case rugsėjo mėn. vidury kreipėsi į Valst. Departamentą, primindamas Vyčių priimtas suvaziavimo rezoliucijas. Valst. departamentą pareigūnas David M. Abshire, atskaidamas sen. Case, priminė Vilniuje š. m. gegužės 17-20 d. vykusią Simo Kudirkos bylą, tai, kad sovietai nebuvo paneigę S. Kudirkos nuteisimo 10 m. darbo stovyklos bausme ir ta proga priminė š. m. gegužės 28 d. V. Departamentą spaudos pareigūno pateiktą pareiškimą, kur pažymėta, jog "mūsų nuomone, Kudirkos apkalbinimas valstybės išdaviniu vien dėl jo troškimo išvykti iš krašto ir gyventi šalyje pagal jo pasirinkimą, reiškia Visuotinos Žmogaus Teisių Deklaracijos pažeidimą".

Dr. J. Stukas, L. Vyčių Centro Valdybos pirmininkas, š. m. rugsėjo 17 d. gavo ir Tautinės Katalikų Vyskupų Konferencijos, Vašingtone, atsakymą. Jis Stukui pasiūstas pavadus kardinolui Dearden. Šis padėjo pirmininkui už jo gautą Vyčių priimtą rezoliuciją S. Kudirkos reikalui ir pažymėjo: "Mes taip pat esame susirūpinę Lietuvos krikščionių kančiomis ir netenka abejoti, kad mes šiam klausimui skirsime dėmesį".

Dr. J. Stukas yra gavęs J. Tautų, Žmogaus Teisių Komisijos atsakymą. Šioji nurodė, kad J. Tautų Gen. Sekretorius yra matęs, š. m. rugpjūčio 30 d., L. Vyčių raštą S. Kudirkos reikalui. Šis klausimas (dėl Kudirkos) bus svarstomas ryšium su dviem J. Tautų Ekonominės ir Socialinės Tarybos 1959 ir 1967 m. priimtomis rezoliucijomis. Jos buvo palietus žmogaus teisių bei pagrindinių laisvių pažeidimas "visuose kraštuose, ypačiai, kai kolonijinėse bei kitose priklausomose šalyse ar teritorijose".

Elizabeth, New Jersey dienraštis "The Courier — News" rugsėjo 30 d. laidoje paskyrė beveik išsipačiusį prof. dr. J. Stukui, parinkęs antraštę: "Profesorius — Lietuvos balsas JAV-se". (Jis gyvena Mountsinde mieste, netoli New Yorko ir didžiųjų N. Jersey centrų). Gladys Venes straipsnis plačiai rašoma apie S. Kudirką, Lietuvos Vyčių žygius Kudirkos reikalui, apie J. Stuko ligšiolinę, plačią veiklą radio valandėlių, chorų ir kt. srityse. Pažymėta, kad Stukas yra Seton Hall universiteto profesorius, gi jo žmona redaguoja Vyčių žurnalą "Vytis". Straipsnis iliustruotas "Stu-

IŠ VISO PASAULIO

MASKVA. — Amerikos ir sovietų karo laivynų delegacijos baigė pirmą savo derybų dalį. Derybos siekia nustatyti jūros saugumo taisykles, kad būtų galima išvengti praityje pasitaikiusių incidentų tarp abiejų šalių laivų.

WASHINGTONAS. — Amerikos statistikos ekspertai svarsto, kodėl per šiu metų pirmą pusę Amerikoje gimimų skaičius sumažėjo, kada jie spėjo, kad jis dides. Per 6 mėnesius Amerikoje gimė 1,755,000 kūdikių, kas yra 17,000 mažiau už 1970 metų pirmą pusę.

ROMA. — Amerikos evangelistas Billy Graham pirmadienį skrenda į Romą, kur jis planuoja suorganizuoti savo "kryžiaus žygį". Roma, katalikų pasaulio centras, dar niekada negirdėjo Graham pamokslų. Jį kviečia kelios italų bažnytinės grupės ir organizacijos.

KAIRAS. — Egiptas sutiko, kad valstybės departamentą sekretorius Joseph Sisco būtų tarpininku tarp Egipto ir Izraelio, ieškant būdų, kaip atidaryti Suez kanalą. Izraelio vyriausybė irgi pranešė, kad ji bendradarbiaus su Sisco.

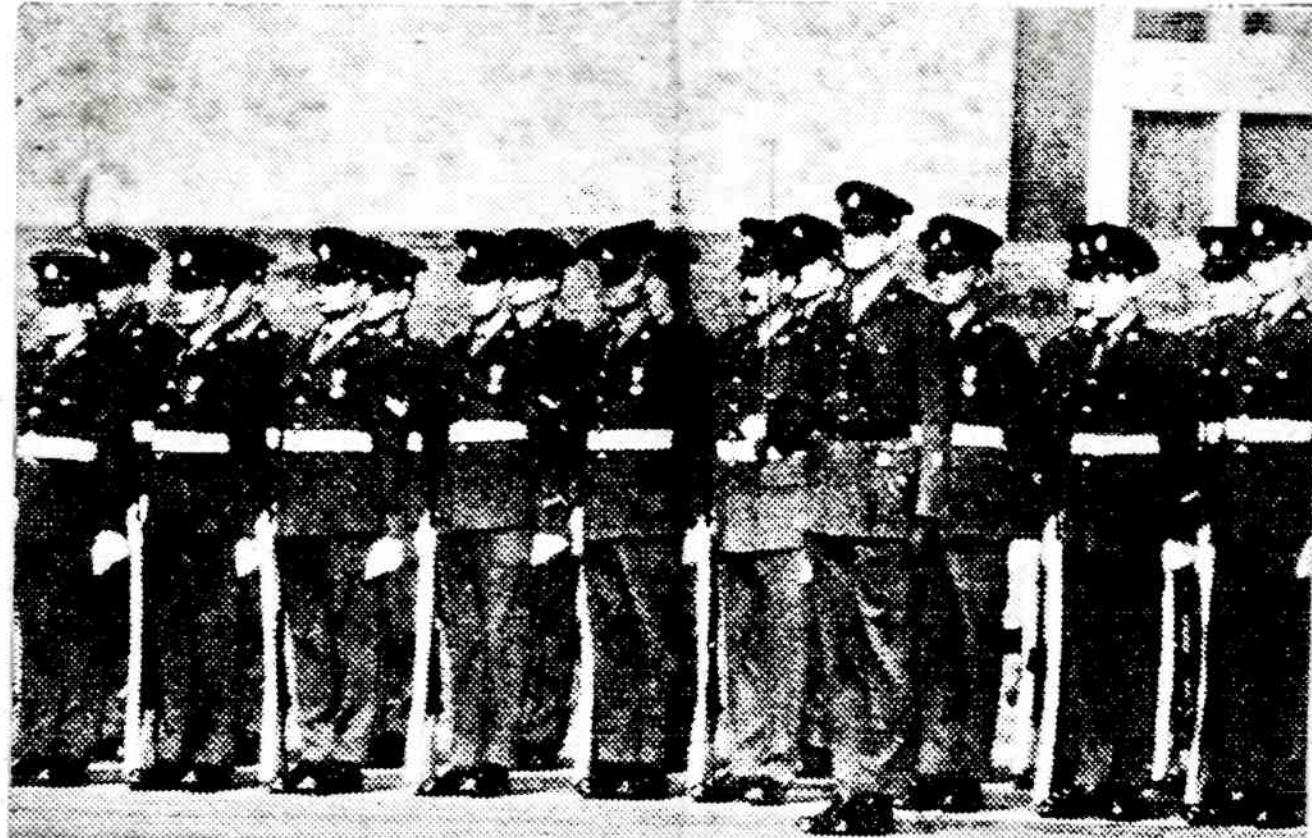
WASHINGTONAS. — Ketvirtadienį mirė marinas buvęs generolas Louis Woods, sulaukęs 76 metų. Jis paskutiniojo karo metu vadovavo marinaroms Okinawoje ir buvo vyriausias karinių jėgų vadas Guadalcanalo saloje.

BUENOS AIRES. — Šachmatininkų Fischerio ir Petrosianova Argentinoje sukėlė tokį didelį susidomėjimą, kad žmonės nemazai uždirba pardavinėdami bilietus į salę, kur vyksta varžybos. Bilietai oficialiai rengėjui parduodami po du vienam asmeniui po tris pezus. Daugelis, nusipirkę tuos bilietus, juos tuoj pat parduoda trigubai brangiau gatvėje laukiantiems šachmatų mėgėjams.

WASHINGTONAS. — Sovietai norėjo savo ambasados tarnautojams nupirkti pramogoms ir poilsiui žemės sklypą prie Potomac upės. Valstybės departamentas paaiškino, kad tas sklypas, apie 27 akrai, neparduodamas, nes jis laikomas istorine vieta. Tą sklypą anksčiau valdė George Washington, pirmasis JAV prezidentas. Ten stovi ir 200 metų namai — rūmai, kuriuose svajojo gyventi rusų diplomatai.

LOS ANGELES. — Juodųjų Panterų vado, kuris gyvena Alžire, žmona Kathleen Cleaver pareiškė spaudai, kad "panterų" partija yra mirusi, o dėl jos mirties kalti esą tie, kurie dedasi jos vadais: Huey Newton, Bobby Seale ir David Hilliard.

ko nuotrauka bei dideliu jo namų, papuoštų lietuviškais ornamentais, paveikslu. (E)

Britanijos Sherwood Foresters pulko kariai parado aikštėje, gavę įsakymą "Ramiai!", taip staigiai išsitempė, kad vienam ant akių užkrito kepurė. Jis jos nebegalėjo pataisyti ir nematė paradą priėmusios princess Anne.

GRŪDŲ GAMYBA LIETUVOJE

Okup. Lietuvos spaudoje džiaugiamasi kai kuriais pasiekimais žemės ūkyje, bet drauge reiškiamas ir rūpestis. Vyta. Vazalinskas, "min. pirmininko pavaduotojas" spalio 10 d. "Tiesoje" (tą dieną sovietai minėjo "visasąjunginę žemės darbuotojų dieną") nurodė, kad grūdų bendroji gamyba Lietuvoje šiais metais pirmą kartą pasiekė 2.5 mil. tonų.

Tai įvyko dėl grūdinių kultūrų ploto padidinimo ūkiuose ir derlingumo pakilimo iki 26 cent. hektaro. Šis derlingumas, pasak Vazalinsko, esąs vienas aukščiausių, su "broliskomis respublikomis" palyginus. Bulvių derlius šiemet bus mažesnis, kaip pernai. Sodų derlius, negalutiniai duomenimis, galis viršyti 150,000 tonų ir bus augščiau nei per 10 metų (tačiau, kaip jau ne kartą skelbta, prekybos įstaigos vis dar nesugeba reikiamai Lietuvos gyventojams aprūpinti ne tik vaisiais, bet ir daržovėmis — E. Inf.).

Kiek padidėjo mėsos ir kiaušinių gamyba. Bet dėl vasaros metu buvusios sausros blogiau žėlė pievos ir ganyklos, dar vasaros vidury ėmė trūkti žaliųjų pašaro. Pats didžiausias reikiama rūpestis, tai pieno gamybos sumažėjimas. Sąlygos pieno gamybai šiais metais buvusios sunkios, bet drauge teigiama, kad ir lietuvių kolchozininkų dėmesys tai ūkio šakai — žymiai sumažėjęs. (E)

Numato japonų galybės augimą

WASHINGTONAS. — Senatorius Barry Goldwater pareiškė, kad nauja prezidento Nixono politika Azijoje buvo išsukta didelių pasiekimų toje pasaulio dalyje. Jo manymu, daug prisidėjo greitai auganti Japonijos galybė. Neuzilgo Amerika ir Sovietų Sąjunga turės dalintis pasaulio vadavimą su Japonija ir Kinija, o taip pat su 10 ties Europos valstybių bendruomene.

Sen. Goldwateris mano, kad Japonijos ekonominis stiprumas auga ir vieną dieną ji taps viena stipriausių pasaulio karine galybe, kuri turės ginklus geresnius už Amerikos ir už Sovietų Sąjungos. Tada Japonija ims žvalgytis, kr ji galėtų padidinti savo teritoriją.

WASHINGTONAS. — Keturi sovietų karo laivai buvo pastebėti Atlanto vandenynė ir šiaurės nuo Bermudų salos, Manoma, kad laivai plaukia į Kubos salą. Eskadrilėje yra ir du povandeniniai laivai.

Lady Fleming gavo "atostogų"

ATENAI. — Lady Fleming britų mokslininko, penicilino išradėjo Flemingo našlė, buvo paleista iš Graikijos kalėjimo, kur ji atlikinėjo savo 16 mėnesių bausmę už veiklą prieš vyriausybę. Jos atvokauti pavyko gauti jai aštuonių mėnesių bausmės atlikimo pertrauką, nes jos sveikata žymiai pablogėjo. Ši 62 m. moteris turinti cukrinę ligą ir inkstų sutrikimą.

Graikijos konstitucija leidžia kaliniui išeiti iš kalėjimo, jei jis sudaro pavojų jo sveikatai. Bausmė tokiu atveju laikinai suspenduojama. Šiuo atveju karinėse įstaigose buvo padaryta daug graikų diktatūra parodo daugiau žmoniškumo už "proletariato" diktatūrą Rusijoje, kur kalinių ligos ir mirimai sovietų valdžios organų yra tik skatinami.

Urugvajaus spaudoj

C. Verax (K. Cibiras) parašė ilgą laišką Urugvajaus dienraščiui "La Manana", Montevideo, paliesdamas kun. A. Šeškevičiaus bylą ir ypač jo gynimosi kalbą teisme. Laiškas paskelbtas š. m. rugsėjo 10 d. Verax, plačiai žinomas Lietuvos, lietuvių tautos laisvės bylos populiarintojas Pietų Amerikoje, atkreipia urugvajiečių dėmesį į šešėviškus mokymų vaikų katekizmo ir į tai, koks esąs didelis skirtumas tarp sovietų Konstitucijoje įrašytų žodžių ir brutalaus sovietinių įstaigų elgesio gyvenime. (E)

Via Lituania Bardi mieste

"Gatvė, skirta lietuvių tautai" — šitaip per dvi skiltis paskelbė italų dienraštis "Gazzetta di Parma". Nurodyta, kad Bardi miesto savivaldybėi nutarus, ligšiolinė Via Galleana dabar pavadinta Via Lituania. Bardi mieste yra gimęs kardinolas A. Samore, lietuvių ir lietuvių tautos bičiulis. (E)

TORONTO. — Konservatorių partija laimėjo Ontario provincijos rinkimus, padidindama savo turėtų atstovų skaičių iš 68 iki 75. Ši partija valdo Ontario jau 28 m. Liberalai laimėjo 15 vietų. Naujieji demokratai — 17. Še rezultatai dar nepilni, tačiau konservatoriai jau pripažinti laimėtojai.

PREMJERĖS INDRIA GANDHI KALBA

Paskelbė, jog bus vykdoma krašto ginkluotų jėgų rezervų mobilizacija

NEW DELHI, Indija. — Premjerė Indria Gandhi pasakė per radiją penkių minučių kalbą, susijusią su vis didėjančiu karo pavojum. Kiek tas pavojus rimtas, galima spręsti iš to, jog premjerė savo kalboje pažymėjo, jog esanti paskelbta visų karo jėgų rezervų mobilizacija. Vadinasi, armijos, laivyno, aviacijos rezervų mobilizacija. Tačiau būdinga tai, kad kalbėdama apie susidariusią krizę ir karo pavojų, premjerė Gandhi vengė paminėti tos krizės kaltininką. Ji tik prabėgdomi paminėjo Rytų Pakistaną, iš kurio yra pabėgę į Indiją apie devyni milijonai gyventojų.

Mirė Leonas Bistras

Iš Kauno gauta žinia, kad penktadienį ten mirė dr. Leonas Bistras, žymus Krikščionių Demokratų partijos veikėjas, buvęs Seimo pirmininkas. Nepriklausomoje Lietuvoje jis ėjo krašto apsaugos, švietimo, užsienio reikalų ir ministro pirmininko pareigas.

1940 m. rusų buvo suimtas ir ištremtas į Sibirą. Grįžo su palaužta sveikata.

"Lietuva" Paryžiuje

Trijų savaikių gastrolėmis iš Vilniaus į Prancūziją išvyko "Lietuvos" ansamblis. Paryžiuje jau įvyko keli koncertai. Jie vyks ir kituose Prancūzijos miestuose. Rodomos dvi programos — kiekvienoje jų daugiau kaip po 30 koncertinių numerių. Paruoštos ir prancūzų liaudies dainos bei šokiai, kurie atliekami pritariant lietuvių liaudies instrumentams. Koncertuose dalyvauja ir sol. V. Noreika (E)

Ištikimi celibatui

Italijos spauda persispausdino "Elta-Press" italų kalba biuletenyje paskelbtą Lietuvos dvasininkų raštą Popiežiui Pauliui VI-jam kunigų celibato klausimu. Rašte pažymėta, kad Lietuvos vyskupai bei diecezijų dvasininkai nurodo į reikalingą nepanaikinti celibato ir ta proga pareiškė savo ištikimybę šv. Sostui. Taip pat teigiama, kad celibato panaikinimas, tai turėtų neigiamų padarinių ir Bažnyčiai ir tikintiesiems.

Italų dienraščiai, panaudoję šią Eltos žinią, pvz. "La Domenica" (Pisos mieste) ir kt., informacijai apie Lietuvos dvasininkų raštą pateikė riebią antraštę: "Lietuviai dvasininkai — ištikimi celibatui". (E)

WASHINGTONAS. — Pašto tarnyba paskelbė, kad Kaledų siuntiniai į tolimesnes vietas turi būti paštui įteikti iki gruodžio 1 d., o siuntiniai į artimesnes valstijas — iki gruodžio 10 d. Sveikintų atvirukus pataria išsiųsti iki gruodžio 15 d., oro pašto siuntinius iki gruodžio 15 d., o oro laiškus — iki gruodžio 22 d.

LOS ANGELES. — Susirūpinusios gyvulių žiaurių laikymu miesto gyvulių globos patalpose filmų artistės Doris Day ir Zsa Zsa Gabor surengė sudovanotų daiktų varžytynę, kurių pelnas eis privačios gyvulių globos priežiūros įsteigimui. Zsa Zsa Gabor norėjo varžytynėms padovanoti činčilų kailinius ir baltosios lokio odos kilimą, tačiau organizacijos pareigūnai ją įtikino, kad ty gyvulių kailiai nesiderina su globos idėja, bet tik priimena jų skerdimą.

Tie Rytų Pakistano bėgliai ir yra svarbiausia dabartinės krizės priežastis. Kai Rytų Pakistane įvyko prieš kelis mėnesius sukilimas, tai Pakistano vyriausybė pasiuntė ten savo kariuomenę, kuri žiauriausiu būdu sutriuškino sukilimą ir ėmė terorizuoti gyventojus, kurie tūkstančiais ir tūkstančiais pradėjo bėgti į Indiją. Tų pabėgėlių dabar prikaityta iki devynių milijonų.

Savaime suprantama, kad Indijai, kuriai yra ir šiaip labai sunku išmaitinti savo gyventojus, tie milijonai bėglių sudarė tiesiog nepakeliamą našą. To pasekmėje jos santykiai su Pakistanu tiek pablogėjo, jog pradėta kalbėti apie galimą karą.

Tiek Pakistanas, tiek Indija pradėjo siųsti ginkluotą jėgą į pasienį. Indijos mobilizavimas rezervų rodo, jog padėtis yra tikrai rimta. Tokia mobilizacija buvo vykdoma tik 1965 m. O kaip žinia, tais metais Indija karavo su Pakistanu.

Indijos ginkluotos jėgos, kaip apskaičiuojama, siekia 900,000, o Pakistano — 324,500. Ir jei turėdama tokią didelę persvarą, India vis dėlto paskelbė rezervų mobilizaciją; tai atrodo, jog susidarė gana rimtas karo pavojus.

Slenka ledų kalnas

WASHINGTONAS. — Aukštuose Aliaskos kalnuose yra apščiaili didelių ledynų, kurių 60 nuosimčių tirpsta, 30 nuosė, nesikeičia, o 10% slenka pakeliui, bet tiek lėtai, kad tik moksliniais instrumentais galima pastebėti.

Ledų slinkimas tebėra neišvartas ir mokslininkai spėja, kad slinkimas įvyksta žemės drebinų rezultate. Tačiau tikra sensacija mokslininkams sukėlė ledynas Hubbard, kurs, kaip buvo nustatyta, stačiai šiuolaiki bėga į rytus. Šis 26 aukštų storumo ir 30 mylių ilgumo ledynas leidžiasi pakalniui po 1,000 pėdų per savaitę.

Spėjama, kad visas nuslinkęs pakalnės ledynas sutirps ir padarys ežerą.

Nedarbas Kanadoje

OTTAWA. — Ryšium su Kanados parlamento nepaprastos sesijos suaukumu patvirtinti valdžios pasiūlymą žymiai sumažinti mokesčius nuo pajamų paaiškėjo, kad valdžios sluoksniuose aliamą sukėlė paskelbti statistika, kur parodė, kad bedarbių skaičius Kanadoje per rugsėjo mėnesį padaugėjo iki 7.1 nuosimčių, visa pusė nuosimčių daugiau kaip per rugpjūčio mėnesį.

Naujoms darbovietoms steigti valdžia propnuoja skirti \$375 milijonus papildomų lėšų.

— Vilniuje veikia 440 restoranų, kavinų ir užkandinių. (E)

KANADA REMS TAUTINIS KULTŪRAS

Nori būti dvikalbė daugiaetnė valstybė

Apie Kanados premjero P. E. Trudeau pateiktą parlamentui vyriausybės planą remti etninę grupių kultūras "Tėviškos Žiburiai" spalio 14 d. be kt. rašo: Ši gera žinia, jau senokai laukiama, atėjo tuoj po Ontario švietimo ministro R. Welch pranešimo, kad jo provincijos gimnazijose leidžiama dėstyti etninę grupių kalbas bei kultūras (žūr. šio "TZ" nr. 2 psl.). Ar tai padaryta ryšium su rinkimais, ar ne, nesvarbu. Reikšminga yra tai, kad Kanada po eilės svyravimų metų pasuko etninėm grupėm palankesne linkme. Iki šiol buvo oficialiai sakoma, kad Kanada yra dvikalbė ir dvikultūris kraštas. Dabar šis federacinis vyriausybės oficialiai pripažino, kad Kanadoje yra dvi oficialios kalbos — anglų ir prancūzų, bet nėra oficialių kultūrų. Kitaip tariant, pripažįstama, kad kraštas yra daugiaakultūris, kad ir mažesnės etninės grupės gali puoselėti savo kultūras. Pasak premjero Trudeau, Kanada netekty daug kultūrinį lobį, jei imtų vykdyti asimiliacijos politiką, verstų piliečius atsisakyti savo kultūros. "Kultūrinis įvairumas yra pati kanadiškumo esmė" — pareiškė P. E. Trudeau.

Stambi suma

Naujasis federacinis vyriausybės planas numato vykdyti dviejų kalbų ir kultūrų komisijos siūlymus, paskelbtus IV tome. Smulkiau apie tą planą pranešė valstybės sekretorius G. Pelletier spaudos konferencijoje. Jis pirmiausiai pareiškė, kad planas

nui vykdyti numatyta gana stambi suma, bet nepasakė kokia. Iš Martin O'Connel, einancio pilietybės ministerio pareigas, patirta, kad jau ir prieš tai jo ministerija kasmet išleisdavo milijonus dolerių mažumų kultūroms, dabar ta suma būsimanti padvigubinta.

Ką remti?

Vyriausybės plane numatyta remti gana įvairi etninių grupių veikla. 1. Vyriausybės finansinė parama bus teikiama toms etninėm grupėm, kurios rodo norą augti ir yra reikalingos pagalbos. 2. Finansinė parama bus teikiama istorijoms, filmams, muziejaus rodinams, kurie laikomi įmanu į Kanados gyvenimą. 3. Bus remiami įvairūs tarptautiniai tekiniai, parengimai, kuriuose etninės grupės gali įsijungti Kanados kultūros dalimi. 4. Vyriausybė teiks paramą norintiems mokytis vienos ar kitos oficialios krašto kalbos.

Šio plano vykdymas pavestas valstybės sekretoriato pilietybės skyriui.

VITALIS ŽUKAUSKAS,

Sekmadienį, šių metų spalio 31 d., 4:00 val. p. p., savo talentingu žodžiu linksmins svečius Naujienų banketė, VFW salėje, 7254 West 63rd Street.

DIDŽIOJI BRITANIJA

LONDONAS

IV-tosios Tautinių Sokių šventės Rengimo Pirmininkas Dr. L. Kriaučiūnas rugsėjo mėn. 24 — 28 d. d. lankėsi Londone su šeima. Lankymosi metu turėjo išsamius pasikalbėjimus su D. B. Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

apie būsimąją Tautinių Sokių šventę, kurioje jis kvietė dalyvauti ir D. Britanijos Sokių grupę. Pasikalbėjimų metu išryškėjo nuomonė, kad reikia sudaryti bendrą šokių grupę iš visų esamųjų ir išleisti į šventę. Taip pat buvo pasikeista nuomonėmis su ponia Kriaučiūnienė dėl Chicago Grandies atsilankymo D. Britanijoje. Reikalas paliktas tolimesniai išsiaiškinimui, kaip žinutė kitos Europos Bendruomenės į Grandies atsilankymą Europoje.

Be paties Londono išvybių Kriaučiūnai aplankė Lietuvos atstovą D. Britanijai V. Balicką, Lietuvių šv. Kazimiero Bažnyčią, Lietuvių Namus ir apžiūrėjo Nidos spaustuvę, inž. Baublio namuose.

Pirmadienio vakare jis dalyvavo Londono Lietuvių Poikalbių Branduolio pasikalbėjimuose, pasidalindamas mintimis su to Branduolio nariais ir ten dalyvavusiais jaunuoliais apie būsimą tautinių sokių šventę ir lietuvišką gyvenimą J. A. V. Jį nustebino Pokalbinių Branduolis. Jis sakė, kad net Chicago tokio neturi.

Tas Branduolis gimė Bendruomenės Krašto valdybos samanyu. Ten dalyvauja žmonės, kurie dirba kurį nors visuomeninį darbą, kur bando surasti bendri keliai.

— Spalių mėn. 4 — 8 d. vyksiančiame D. Britanijos Darbo Partijos Kongrese Brightone, Lietuvių Darbių grupė atstovavo inž. R. Baublys. Inž. R. Baublys su ponia buvo pakviesti ir dalyvavo D. B. Darbo Partijos Centro Komiteto priėmimo ir vėliau Socialistų Internationalo pietuose.

— Sunkiai serga buvusi Lietuvos Pasiuntinybės Londone šeimininkė. Kastulė Noreikaitė rugsėjo mėn. 25 dieną buvo rasta savo namuose sukritusi ant grindų su labai mažomis

gyvybės žymėmis. Dabar ji Bethnal Green ligoninėje pradeda atgauti sąmonę, bet kalbėti dar negali.

— Londono Tautinių Sokių grupė Grandis ruošiasi šventei. Po ilgesnės pertraukos Grandis vėl pradeda dirbti ir ruošis dalyvauti Tautinių Sokių šventėje. Grandies vadovė Bendruomenės Krašto valdyba pakvietė J. Baubliene, kuri bus ir tos bendros D. Britanijos grupės vadovė tautinių sokių šventėje, Chicagoje.

— Nottingham Anglijos Lietuvių Katoliku Bendrijos II-asis Seimas įvyko rugsėjo mėn. 11 dieną Tėvų Marijonų Jaunimo Židinyje. Jame dalyvavo 47 atstovai ir svečiai, pranešimus padarė: Kun. Dr. J. Sakavičius, MIC, V. E. L. K. Bendrijos Tarybos narys A. Jo Javeckas, Kun. J. Kuzmickis, Kun. Dr. K. A. Matulaitis ir stud. P. Viržintas. Priimti nauji bendrijos ir fondo įstatai. Įrinkta bendrijos valdyba: Kun. Dr. S. Matulis, MIC, P. Makūnas, J. Narbutienė, A. Sukaitis, J. Zokas. Revizijos komisija: P. Viržintas, S. Kasparas, K. Bivainis. Po Seimo vakarienės buvo pravesta literatūrinė valandėlė, dalyvaujant rašytojui Kun. J. Kuzmickiui, skaitant poeziją: D. Sadūnaitės, V. Šlaito, V. Mykoliaičio-Putino ir kitų.

Brighton Parkas

Našių Klubo banketas

Našių Našiukų Ir Pavienių Draugiško Klubo gražus tradicinis banketas įvyko praeitą sekmadienį, spalio 17, puikoje Polonia Grove salėje, prie Archer ir 46 gatvių kampo. Svečių ir klubo narių prisirinko kone pilna salė. Visi smagiai linksminosi ir geroje nuotaikoje karališkai pavakarieniavo. Ne be reikalo girdėjosi balsų, kad geriau pas našiukus — našiukes, negu kur kitur, nes klubas banketuose ir kituose savo parengimuose viską daro, kad atsilankiusieji būtų patenkinti.

Pradėjus vakarienioti trumpą vakaro programą pravedė klubo finansų raštininkė ponia Onutė Condux. Palydint Jurgio Joniko orkestrui, visi bendrai pagiedojom Amerikos ir Lietuvos himnus. Vėliau vedė Onutė klubo valdybą bei kai kuriems kitiems iš eilės davė progos ką nors pasisakyti. Trumpi pasisakymai buvo maždaug vienodi: būtent padėjo ir palinkėjo viso geriausio klubui, valdybai bei klubiečiams.

Mums bevalgant visą laiką visokias gražias melodijas Joniko orkestras grojo. Tai buvo lyg valgių pagardinimas. Buvo

ARTEJANCIAME NAUJIENŲ BANKETE

VITALIS ŽUKAUSKAS

SEKMADIENĮ, ŠIŲ METŲ SPALIO 31 D., LINKSMINS SVEČIUS BANKETAS VYKS VFW SALEJE, 7254 W. 63rd ST.

Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

Sokiams gros George Joniko orkestras.

Vietas rezervuoti prašome raštu Naujienoms (1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba telefonu: HA 1-6100.

Pradžią 4:00 val. po pietų.

Kviečiame visus iš anksto užsisakyti vietas artėjančiam

NAUJIENŲ BANKETE

Northside

Klubo narių susirinkimas

padainuota ilgiausių metų naujavedžių porai ir įteikta dovanėlė nuo našiukų klubo.

Užbaigus banketo programėlę bei status pašalinus, Joniko orkestrui grojant, vyko smagūs šokiai. Tarp jaunųjų šoko seniai ir bobutės, nes prie šio orkestro visiems malonu pasisokti. Kai kurie iš svečių bei klubo narių gausiai vaišių barą parėmė. Reikia pasakyti, kad didžioji dalis banketo svečių buvo marquette-parkiečiai. Matėsi žymūs visuomenininkai bei organizacijų veikėjai, kaip antai Moliai, Jonikai, Jurėnai, Radziūkėnai ir kiti. Visus juos išskaičiuoti neįmanoma. Sokių pertraukose visą vakarą skambėjo gražios liaudies sutartinės dainos, kurių buvo malonu pasiklausyti.

Noriu dar sugrįžti prie banketo programėlės vedėjos, mūsų Onutės Condux, kuri turi stiprų balsą ir toms pareigoms labai tinka. Už tai jai nepasigalėjo komplimentų naujienietė Kristina Austin bei keli kiti. Bravo, Onutė.

Dėkoju ponams Jurėnams už parvežimą namo.

A. Jusas

200 rūsijų vabzdžių neberegauja į DDT

Pasaulinė Sveikatos Organizacija žemėje paskelbė alar-

muojantį pranešimą, atkreipdamas mokslininkų ir tyrinėtojų dėmesį į faktą, kad daugiau kaip 200 rūšių įvairių kenksmingų vabzdžių neberegauja į jiems naikinti chemikalus, ypač į DDT. Iš to skaičiaus 105 rūšys yra ypač kenksmingos žmonių sveikatai.

Tų atsparių tarpe yra trysdešimt aštuonios rūšys uodų, kurių platiną drūgi, 19 rūšių — geltonąją karštingę. Žiurkių blusos skleidžia dūmą.

Tyrimai su piktais vabzdžiais parodė, kad jie atsilaukė net prieš 1,400 įvairiausių rūšių chemikalų mišinius.

Europoje konstatuotas ir kitas keistas gamtos lygsvaros pakitimo reiškinys, tai negirdėtas "Dievo karvytėmis" vadinamų vabaliukų ir skraidančių skruzdėlių antplūdis ypač į Viduržemio šiauriniuose pajūriuose ir Belgijos paplūdimiuose.

SKAITYK PATS IR PARAGIN KITOS SKAITYTI NAUJENAS

GEROS DOVANOS

Šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su didesniu nuolaidomis:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTĄ KULTŪRĄ — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą išpuošta. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti pastų, atsilutus čeki arba money order.

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Sek pasaką, mamytė. Apie senus laikus. Kai atitvarai ir laimės. Skrajojo po laukus... S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ir krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė. VELIKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY. NUKES, 34 psl. su 8 apsakymais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė. ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius. MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Simanavičius iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė. LAUME DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslėptąsias laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Maironis. JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Alfonsas Vambutis. TRYS SAKALAI. Liet. Mokytojų 8-gos premijota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stankaitės iliustruota, 186 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švaisas. SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis. SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Iliustruoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 64 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėta iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuotų vaikams perkamas dovanas — pusę knygu, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ SOKIŲ SVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

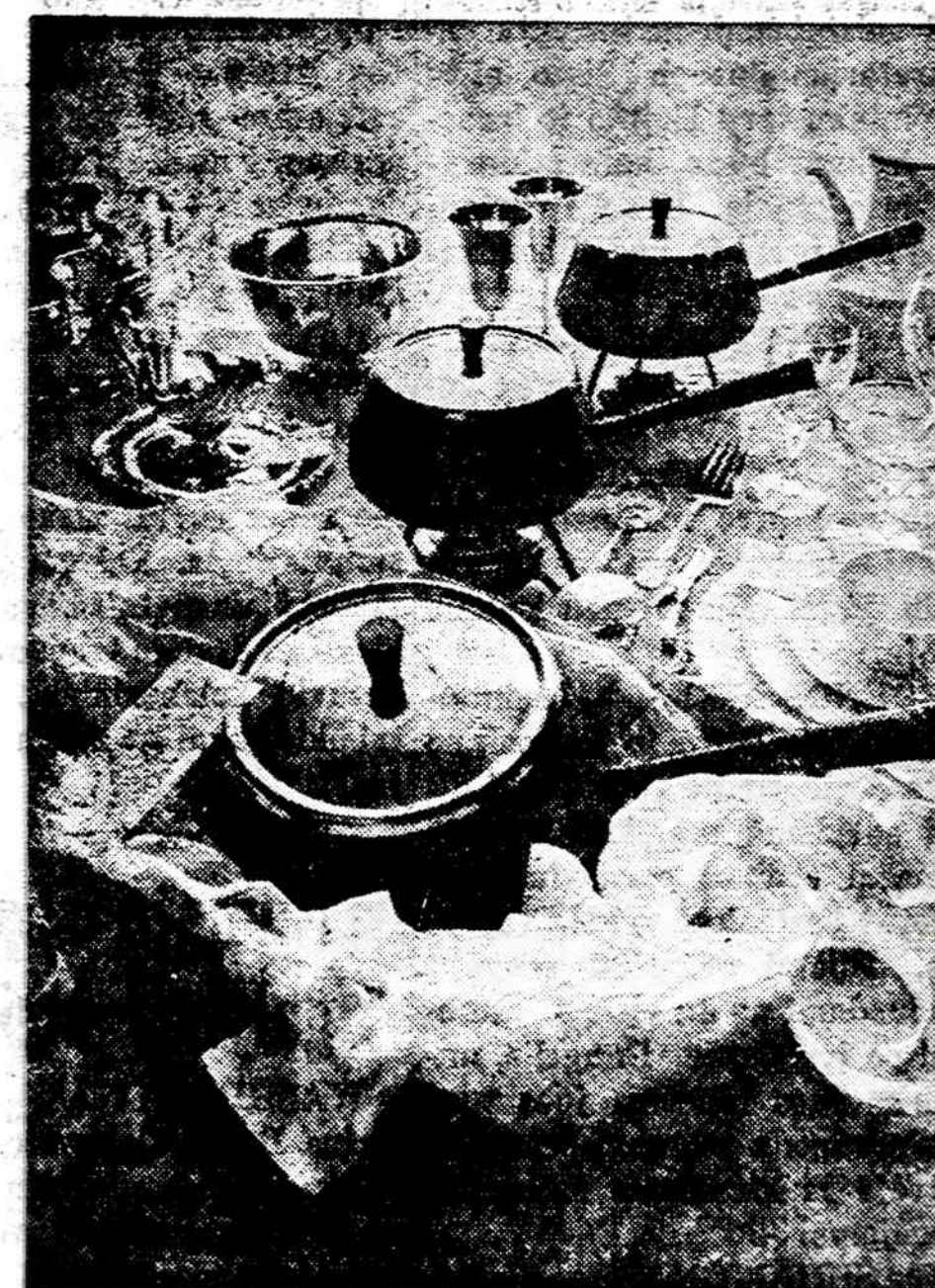
Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Even the seventh, or eighth, or ninth Savings Bond will be as welcome as the first. Which is one reason why they make a pretty nice gift. Especially for a wedding. And in a few years, a young couple will open up that bottom drawer to cash in their wedding Bonds. Matured and filled with interest. It'll be like found money. What's more, in a few years there might be a couple of kids. A few more expenses. Who ever heard of some found money not being put to good use? So you see, even if your Bond is the unprettiest one they get, they can use it. A lot better than three chaffing dishes.

Take stock in America Buy U.S. Savings Bonds

Did you ever hear of returning a Savings Bond because you got too many?

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KUR SENŲJŲ LIETUVIŲ GYVENTA

II

Kur, kada ir kaip pradėjo kurtis Amerikos Lietuva

Tegul Čikaga pagrįstai giriasi esanti Laisvojo, kitais žodžiais Naujojo Pasaulio lietuvių sostinė, tačiau ji tokia atsirado vėliau. Pirmenybė priklauso Pensilvanijos kalnų ir slėnių kraštui, kur pirmieji lietuviai pradėjo atvykti jau tarp 1853–1867 metų, kai Chicagoje pirmieji lietuviai pasirodė tik tarp 1870–84 metų. Pirmoji lietuvių kolonija Pensilvanijoje įsikūrė Plymouth 1869 metais, ir savo tikrąją pirmąją sostinę Senadorį (Shenandoah) lietuviai pradėjo kurti tais pačiais 1869 metais.

Lietuviai, rusų okupacijos prispausti, skriaudžiami ir skurde bei tamsybėje laikomi gana anksti išgirdo apie Naująjį Pasaulį, vadinamą laisvės ir neribotų galimybių kraštą — Ameriką ir pirmieji ateiviai New Amsterdam, vėliau pavadintame New Yorku, atsirado jau prieš daugiau kaip 300 metų, kai už savo tikėjimą lenkų Lietuvoje persekiojamas Dr. Aleksandras Karolis Kuršius drauge su olandų emigrantais 1659 metais atvykęs šiame mieste įsteigė pirmąją aukštesnę mokyklą. Kokia buvo priežastis, kad nuo pirmųjų imigrantų praėjo lygiai 200 metų, kol lietuviai vėl pradėjo emigruoti, nėra aiškinta. Amerikos lietuvių istorija prasideda tik su 1868 metais, kada lietuviai pradėjo jau masiniai atvykti ir iki to šimtmečio pa-

baigos pasiekė apie 100,000 skaičių.

Nuo New Yorko iki Skrantų (Scranton) ir bendrai iki Wyoming Slėno tiesia linija būtų daugiau kaip 100 mylių, bet vingiuojant keletais per kalnynus susidarydavo daugiau kaip pusantro šimto mylių, kurias mūsų pionieriai praeidavo pėsčiomis savo būtiniausia manta maiše liuose ant kupros nešini. Pakeliui dalis nutrūpėdavo, vieni pasilikdami ūkiuose dirbti, kiti kompanijų pasamdyti prie geležinkelio statybos, kuri tuo metu buvo pradėta tarpais nuo Danvilio iki Vilksburio (Wilkes Barre) ir nuo Samokino (Shamokin) iki Sunbury, tačiau daugumas buvo agentų pavilioti į sveikatai ir gyvybei pavojingas primityvias anglies kasyklas, kuriose išnaudojami ir skriaudžiami jie po keletą metų varge pradėjo labiau vienas kitą surasti ir spieštis didesniais būriais, steigdami savo kolonijas arčiau maišų, kur buvo geresnė anglis — antracitas, kol „apgvyveno“ net 9-nis kalnų apskrįčius: Wayne, Susquehanna, Lackawanna, Luzerne, Carbon, Shuylkill, Columbia, Shenandoah ir Scranton, sukurdami šias kolonijas: Forest City ir Carbondale šiaurėje, Scranton, Wyoming, Pittston, Luzerne, Edwardsville, Plymouth, Wilkes-Barre, Ashley, Wanamier, Glen Lyon, Wanamie,

Nors katės retai bekinėdamos susisėdžia, šis katinėlis, iškdamas iš medžio išlavužę koją, Veterinorius kaulą sudėjo ir įdėjo į „gipsą“. Nors ir sunkiai sužeistas, katinėlis neatsisako pažaisiti ant virvės prieštą špūle, jos gaudy nui naudojamas tik sveiką leteną.

Freeland, Haselton, Danville, Shenandoah, Centralia, Mahanoy City, Mahanoy Place, New Philadelphia, Mount Carmel ir Minersville pietuose. Su laiku lietuvių kolonijėlės atsirado dar visoje eilėje dar kitų vietovių, k. a. Simpson, Germin, Mayfield, Oliphant, Dickson City, Throop, Dureya, Kingston, Nanticoke, Pottsville ir t. t.

Daugelis tokio sizifo darbo neįstovėję ir mainas metų išsikėlė ko toliausiai, kur apskrieję ne tik susirado lengvesnius darbus, bet įsigijo net profesijas. Tokių laimingųjų tarpe mainieriai prisimenama daktaras Zalatorius ir Margeris, vaistininkas ir redaktorius Antanas Tulis ir kt. Tačiau visa eilė stipriausių Lietuvos žmonių pasiliko ir per savo ilgą garbingą amžių buvo lietuviams mainieriams moraliniais pavyzdžiais ir tautinės dvasios pastiprintojais. Tokių pirmoje eilėje buvo broliai Paukščiai, F. J. Živatas, Stasys Gegužis ir kt.

Vieną iš pirmųjų mainierių, 94 metų einantį, į Scrantoną persodintą Lietuvos žuolę, Joną Stepanauką teko asmeniškai susipažinti ir drauge pameškėrioti. Tiesa, pasakius, Stepanaukas meškerojo drauge su kun. Mykolu Valadka, o aš tuo tarpu grybus rinkau. Reikėjo matyti ir neatsistebėti, kaip šis vyras statmenų Susquehanna upės akmeniui skardžiu po du šimtus su viršum žingsnių apachion ir viršum stačiai „kaip jautas“ nulipo ir palpo! Tiesa, sakėsi Jonas mainose gavęs „juodos plaučius“ (black lung). Savo ilgą sveiką amžių jis paaiškino keliais žodžiais: „Mainose dirbau tik šešis metus“. Šiandien Jonas Stepanaukas bene bus turtingiausias Scrantonio lietuvis.

Graži žemė Pensilvanijos, bet tik iš viršaus

Neapsakomai graži Pensilvanija ir Anglijos karalius Karolis II už skolas savo kreditoriui kvakeriui William Penn tikrai ribeibai atsilygino, atiduodamas jam virš 45 tūkstančių kvadratinių mylių koloniją tarp Delaware ir Ohio upių!

Šiandien galime tik įsivaizduoti, kaip iš lygių Lietuvos laukų čia atsiradę jautės mūsų pirmieji broliai ir seserys ateiviai. Pritrenkiančiai gražiai sutvertas pasaulis: begaliniai ilgi neaukšti lapuočių ir spygliuočių margi įvairybė apžėlę kalnai, kurių skleras žmogus be didelio vargo gali lipdamas pasiekti; švelniai nuolaidūs žaliuojantys platūs pastoraliniai slėniai, suarūšis švaraus vandens upeliai, sveikas tyras oras, Zefiro išilgai slėnių ir daubas pūkšnojamas vėjelis, kartais sukeliamas orkanais, žemai lėtai plaukiojantys debesėliai, kuriuos šiek tiek į kalną palipes kartais gali savo ranka paliesti, ir auksinė saulė, kuri vienodai šviečia ir geriems ir blogiems aplink visą žemę, bet švelniausiai šviečia šiuose kosminiuose plėšimuo-

Evoliucijos mįslė

Kadaise žaltai vaikščiojo kojomis

Kažkas žaltai turėjo kojas. Jų anatominė struktūra liudija, kad žaltai yra kilę iš keturkojų sausumos gyventojų. Ši teiginį patvirtina pitono kaulai. Pitonas — vienas didžiausių šiuo metu gyvenančių žaltų, yra primityviausias ir galvoje, kad savo struktūrą jis artimiausias hipotetiniam visų žaltų protėviui. Nors žaltai ir yra evoliucijos mįslė, tačiau mokslininkai neabejoja, kad evoliucijos eigoje jie prarado kojas, kurios trukdė jiems gyventi tokį gyvenimą, kokiį jie gyvena.

Žaltai ne tokie senoviški, kaip kitos gyvūnų grupės. Neabejojama, kad pirmieji žaltai atsirado kretidos periodo metu, maždaug 100 milijonų metų, t. y. tada, kai žemės valdovai buvo dinozaurai. Deja, kol kas trūksta suakmenėjusių žaltų iškasenų iš dinozaurų laikų. Pirmoji, pa-naši į žaltį iškasena buvo rasta eoceno sluoksnyje vienoje ankstyviausių kainozojaus eros epochų Pietų Amerikoje. Šios iškasenos skeletas buvo panašus į driežą, kuris gyveno maždaug 60 milijonų metų, t. y. tada, kai žemėje atsirado pirmieji žinduoliai. Vokietijos uolienose, kurios

se. Ir tačiau... Pirmosios Amerikos Lietuvos pirmieji pionieriai toje grožio ir sveikatos harmonijoje greit pastebėjo šen bei ten aiškiai matomus neįaukusius disonansus. Tuose žaliuose janciuose kalnuose, o labiausiai pakalnėse šen bei ten tupejo lyg milžiniški termitynai juodi, i piramidais panašūs, o vietomis ilgais milžiniškais pylimais — volais supilti uolų atlauzų ir anglies trupinių kalneliai, kurių šonuose žerėjo tamsios angos, vedančios į žemės gelmes, kur kompanijos bosai ir formantai laukė lietuvių rankų ir raumenų. Nieko daugiau. Ir lietuviai lino į tuos požemius, ką veiksi nelindes...

Didelį daugumą tų kolonijų arčiau kasyklų atsiradusių miestelių lietuviai prisistatė mainieriškų namų su vienodais „porčiais“ namelių, atsidarė reikmenų krautuvių ir dirbtuvių, bet būtiniausiai po bažnyčią, ko daugiau smuklių ir kapinės, kurių vienas pripildė naujus lotus pirkimo ir naujas kapines steigė. Smukles, kur iš požemio juodi „kaip velniai kurių tik akys blizgėjo ir dantys švitejo“ lietuviai mainieriai po 14 valandų sunkaus darbo skubėjo „gerkles išplauti“; bažnyčias, kurias iš paskutiniųjų aukodami išsistatė brangėnias savo noru arba raginami ejo geresnio gyvenimo negu mainose pažadų pasiklausyti; ir kapines, kur ne vienas savo noru nėjo...

(b. d.)

Seniausias amerikietis

COLUMBIA, Miss. — Šioje Mississippi vietovėje šimtis dienomis buvo „atrasas“ žmogus Sylvester Magee, turintis 130 metų amžiaus ir pripažintas seniausiu žmogumi visoje Amerikoje. Magee gimė šiaurės Karolinos valstijoje 1841 metais kaip vergų vaikas ir visą amžių liko vadinamas „vergu“.

UPI korespondento paklaustas, kokia yra jo ilgo amžiaus paslaptis, Magee negalėjo pa-

jimas, kuris persiduoda per jautrią odą greičiau, negu garas sklinda ore.

(Mokslas ir gyvenimas)

aiškinti. Jaunas būdamas jis daug kartų buvęs pardavinėjamas įvairiems darbas farmose ir plantacijose, vėliau — Naminio karo metu pabėgęs iš Vergijos įstojes kareiviu į Unijos Armiją ir dalyvavęs mūšiuose prieš konfederacijos tvirtovę Vicksburgą, kuri buvo paimta. Magee nemoka nei rašyti, nei skaityti, bet turi gerą atmintį ir smulkiai nupasakoja tokius Naminio karo epizodus, kurių istorikai iki šiol nežinojo. To karo istorikas A. P. Andrews išsoms valandomis klausinėja Magee, užrašinėdamas jo pasakojimus, kuriuos pripažįsta esant „tikra istorine tiesa“.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasikaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdus gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išeivių šviežulių gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA „NAUJIEŲ“ ADMINISTRACIJOJE

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl.	\$6.00
Prof. Vac. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įrišta, 431 psl.	\$7.50
Prof. Vac. Biržiška, SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl. įrišta — \$3.00, minkštai viršeliai — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkštai viršeliai — \$2.00	\$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 p.	\$5.50
Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liūdžiūnė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
S. Michelonas, LIETUVIŲ IŠEIVIJĄ AMERIKOJE, 297 p. įrišta — \$5.00 minkštai viršeliai — \$4.00	\$4.00
Dr. V. Svogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai įrišta 968 psl., dabar tik	\$10.00

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Telef. HA 1-6100

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenė ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-bės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE-NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKIDENTALE APDRAUDA naudingą visokio asme-nims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų na-riams. Už \$1,000.00 akidentales apdraudus mokeskis \$2.00 1 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 80 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietu-vių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydasas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir intymūs duomenys apie bolševikų Lietuvoje dviejuose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliudė, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendradarbiautojų ir tiktų statytojų su sovietais sukelty mitų miglose apie besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gliudė, AGONIJA. Romanas, 408 psl., kaina 5 dol. Ap-rašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos na-rių elgesys tragikose dienose.

Stefanija Rūkienė, GRĮŽIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsi-minimai, parašyti ramiu, klasišku stiliumi apie sunkią pavergto lietu-vio dalį. Aprašoma bėda ir stilius prilygsta geriausiems garsiosios rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kai-nuoja 6 dol.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie-džiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyk-lose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdūs aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGIŠKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietu-vą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Au-toriaus pastabuma neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Macūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAISVUOSE 1944-54 m. 49 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpesčiai apie išeivijos kultū-rinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalankė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadaai yra ne mažiau juo-kingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS. 52 psl., \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami

NAUJIEŲ, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir patįpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtis prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

TEL. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-5100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

trims mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$2.00

Kanadoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
vienam mėnesiui	\$3.00

Užsieniuose:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$13.00
vienam mėnesiui	\$3.50

Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. Haymarket 1-6100. Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Pirma žmonių, o dabar žirgų lenktynės

Šiomis dienomis iš Vilniaus atvežta Tiesa turi nepaprastai įdomų komunistų partijos centro komiteto organo korespondento A. Stasiūnaičio reportažą apie Zarasų rajono Stelmuzės sovchozo visokias lenktynes.

Stasiūnaitis tvirtina, kad iki šio meto "tarybinė" valdžia, komunistų partija ir visa Zarasų rajono komunistinė vadovybė turėjo tiksliai didelės bėdos su valstybinių Stelmuzės ūkiu. Jis visą laiką nešė tiksliai nuostolius. Stelmuzės ūkio darbininkai neturėjo duonos, o valdžiai iš jo nebuvo jokios naudos. Iš Vilniaus specialiai misijai nuvažiavęs reporteris tvirtina, kad dabar tame sovchoze reikalai žymiai pasikeitė. Šiais metais gali būti ne tiksliai pelno, bet jau aišku, kad atvažiavusieji svečiai Stelmuzės valstybiniame ūkyje daug ko galės pasimokyti.

Stasiūnaitis, išsikalbėjęs su vietos darbininkais, priėjo išvados, kad visi pagerėjimai Stelmuzės ūkyje yra įvesti komunistų partijos naujai atsiųsto valstybinio ūkio pirmininko Raimundo Putrimo. Atvykęs į sovchozą, jis sugebėjo taip suorganizuoti vietos darbininkus, kad jie ne tiksliai pasivijo apylinkės kolchozus, bet gero kai juos pralenkė. Putrimas įvedė tokį lenktyniavimą, kad dabar visas Stelmuzės valstybinis ūkis yra visų apylinkės ūkių priešakyje.

Pirmiausia Putrimas privertė lenktyniauti kiekvieną Stelmuzėje dirbantį laukų darbininką. Pradžioje rezultatai buvo silpnai ir nėsimate jokių vilčių reikalus pagerinti. Tada Stelmuzėje atsirado Leonas Sinica su traktorium "Belarusu". Jis kad pavarė, tai gražu žiūrėti. Be Sinicos, ten pagarsėjo Matrona Leonova. Ji pradėjo auginti veršelius. Anksčiau Stelmuzės veršeliai būdavo susisukę, juos tekdavo piaušti tiksliai odai, šią vasarą Matrona pralenkė visas kitas Zarasų veršelių augintojas. Be to, Stelmuzėje atsirado ir Jefrosinija Timofejevna. Tai nepaprastai gabi paršelių augintoja. Savo laiku jai buvo įteiktas net Lenino ordenas. Paršelius ji vykusiai augino kitur, o dabar tas darbas jai labai gerai sekasi Stelmuzėje. Jai daug padeda Juozas Šakalys ir Galina Pikauskienė, apdovanota partijos ordenu.

Stelmuzės ūkyje reikalas pirmyn pasistūmė, kai visi pradėjo lenktyniauti. Knygvedžiai, buhalteriai ir įvairūs sekretoriai retai kada lenktynėse dalyvauja, bet Putrimas taip viską sutvarkė, kad dabar Stelmuzės valstybiniame ūkyje lenktyniauja net ir buhalteriai. Jie taip

LIETUVOS KARO MUZIEJUS

(50 metų sukakties proga)

Visos kultūringos tautos turi vietas ar pastatus, kuriuose renkami paminėti savo istorijos garbingas dienas. Tai muziejai, forumai, kapitoliai, triumfo varlai ir kitokiais vardais vadinamos vietos ar pastatai. Juose būna surinkta istorinė medžiaga, vaizduojanti tautos praeitį, josios kovas ir kultūrinius laimėjimus. Tai tautų šventovės, kuriose sukaupta savita tautos dvasia, jos charakteris ir jos istorinis gyvenimas. Tokia lietuvių tautos šventovė buvo Karo Muziejus Kaune, kurio šiemet minime 50 metų įsteigimo sukaktį.

Atsitačius Lietuvos nepriklausomybę, tuoj buvo susirūpinta steigti savo muziejų. Buvo pradėti rinkti turtai, kurie buvo išblaškyti po įvairias Lietuvos vietas. Anuometinis Krašto apsaugos ministeris gen. Liatukas pavedė iniciatoriui gen. V. Nagevičiui rūpintis muziejaus įsteigimu, kad ateinančioms kartoms galėtų parodyti kaip lietuvių tauta kovojo už savo laisvę. Bet tuo laiku dar vyko nepriklausomybės kovos ir kariuomenės tarpe siautusias ligos sutrukdė muziejaus steigimo eigą. Gen. V. Nagevičius buvo vyriausias kariuomenės gydytojas ir turėjo rūpintis karių sveikatos reikalais.

KARO MUZIEJAUS ATIDARYMAS

1921 m. sausio 22 d. jau buvo įsteigta Karo istorijos kolegija, kurios pirmininku buvo gen. V. Nagevičius. Ta kolegija ėmėsi rinkti ne tik istorinę medžiagą, bet tuojau pradėjo organizuoti ir patį Karo Muziejaus steigimą. Muziejus bū-

greitai viską apskaičiuoja, kad iš anksto gali pasakyti, kuris kolchozininkas pralenks kurį.

Visa tai yra nepaprastai didelis energingo ir pasiryžusio Putrimo darbas. Bet visi šie lenktyniavimai nebūtų iš nušygyvusio Stelmuzės ūkio padarę pelningo ūkio, jeigu Putrimas dar nebūtų įvedęs arklių lenktynių. Jis įtikino vietos gyventojus dirvonuojančius buvusių ūkininkų laukus paversti hipodromu ir pradėti arklių lenktynės. Pasirodo, jog tai būta genialiausios Putrimo minties. Dabar į Stelmuzės ūkį suvažiuoja daug žmonių, kad galėtų sekti žirgų lenktynes. Kad nebūtų pagrindo jo kiems įtarinėjimams, pacituosime paties Stasiūnaičio reportažo gyvesnį ištrauką. Štai ji:

"Su tokia žvalia nuotaika rinkosi stelmuziečiai į Imbradą aptarti trečiojo metų ketvirčio socialistinio lenktyniavimo rezultatus. Rinkosi lauke, pievutėje, palei kelią, nors pūtė šaltokas vėjas, dangus grėsmingai niuokėsi, o tarpais netgi purkštelėdavo smulkus lietus. Ūkiui vis nepavyksta išsiriupinti leidimo statyti kultūros namus, tad visiems žemdirbiams susirinkti dabar nėra kur. Bet šį kartą buvo kita proga — Stelmuzės tarybinis ūkis įsirengė savą hipodromą, kuriame tą dieną turėjo įvykti pirmosios varžybos". (Tiesa, 1971 m. sp. 12 d., 1 psl.).

Lenktyniavimą laimėjęs geriausias Zarasų kolchozas iki šio meto neturi pastogės komunistų partijos šaukiamam žemės vergų susirinkimui. Kad susirinkimas atrodytų didesnis, jis šaukiamas arklių lenktynių pievoje. Jeigu jis būtų šaukiamas kitoje vietoje, tai rusams dirbantiesiems lietuvių ūkininkai nebūtų į tokį susirinkimą eję. Tiesos korespondentas A. Stasiūnaitis kiekvienam aiškiai pasako, kad Stelmuzės valstybinio ūkio vergai daugiau domisi žirgų lenktynėmis, negu komunistų partijos atstovų kalbomis. Verta atkreipti dėmesį į jo tvirtinimą, kad pastogė nepastatyta dėl leidimo stokos. Okupantas neleidžia dengti skylėtų stogų ir neduoda leidimų naujiems namams statyti.

blaškė Livonijos kardininkus ir sužeidė patį Livonijos magistrą.

1259 m. — ties Skuodu žemaičiai skaudžiai sumušė Kuldigos ir Klaipėdos jungtinę riterių kariuomenę.

1260 m. — žemaičių laimėjimas prie Durbės ežero sukrėtė visą Ordiną.

1389 m. — netoli Medingėnų balų, žemaičiai sumušė iš Klaipėdos atvykusią Ordino kariuomenę. Šitoks žemaičių pergalingas atsparumas verčia mus palyginti jų kovingumą su kitais istoriniais reiškiniais:

1. Romėnai užkariavo Galiją (Prancūziją) per 9 metus.
2. Kuršiai atsilaukė prieš kardininkus 9 metus: 1242 — 1244 ir 1260 — 1267 m.
3. Ordinas pavergė Žemgaliją po 30 metų trukusių kovų.
4. Kryžiuočiai užėmė Prūsiją per 53 metus.
5. Trys šimtai graikų atlaikė persų kariuomenę Thermopylių angartyje 1 dieną — žemaičiai atlaikė visos Europos moderniausias kariuomenes 192 metus!

Net Mortensėnų straipsnyje "Beiträge zur Kenntnis des nordöstlichen Mitteleuropas um 1400". Zeitschr. f. Ostforschung, 1960, Heft 2/3, pusl. 348, stebisi žemaičių atsparumu, rašydama: "... ir veik neišsiskina žemaičių giminės atsparumas". (... und fast unerklärlich ist die Widerstandskraft des schamatischen Stammes). Prieminto žurnalo numerio ponia pridėjo žemėlapi "Preussen und Livland um 1400", kuriame vaizduojamas žemaičių

vo jūras prie Donelaičio gatvės esančioje alkatėje, buvusiam rusų kariuomenės 111 pėstininkų Dono pulko jojylos garaže. Tai buvo medinis pastatas su aukštu mūriniu bokštu ir didžiuliu laikrodžiu. Pradėjus formuoti Lietuvos kariuomenę, šiame pastate buvo įrengtas Auto būrio automobilių garažas.

1921 m. vasario 16 d. įvyko oficialus Karo Muziejaus atidarymas. Įsakyme kariuomeninei (1921 m. sausio 22 d. 17 Nr. 2 paragrafas) muziejaus steigimo tikslas buvo apibūdintas sekančiai:

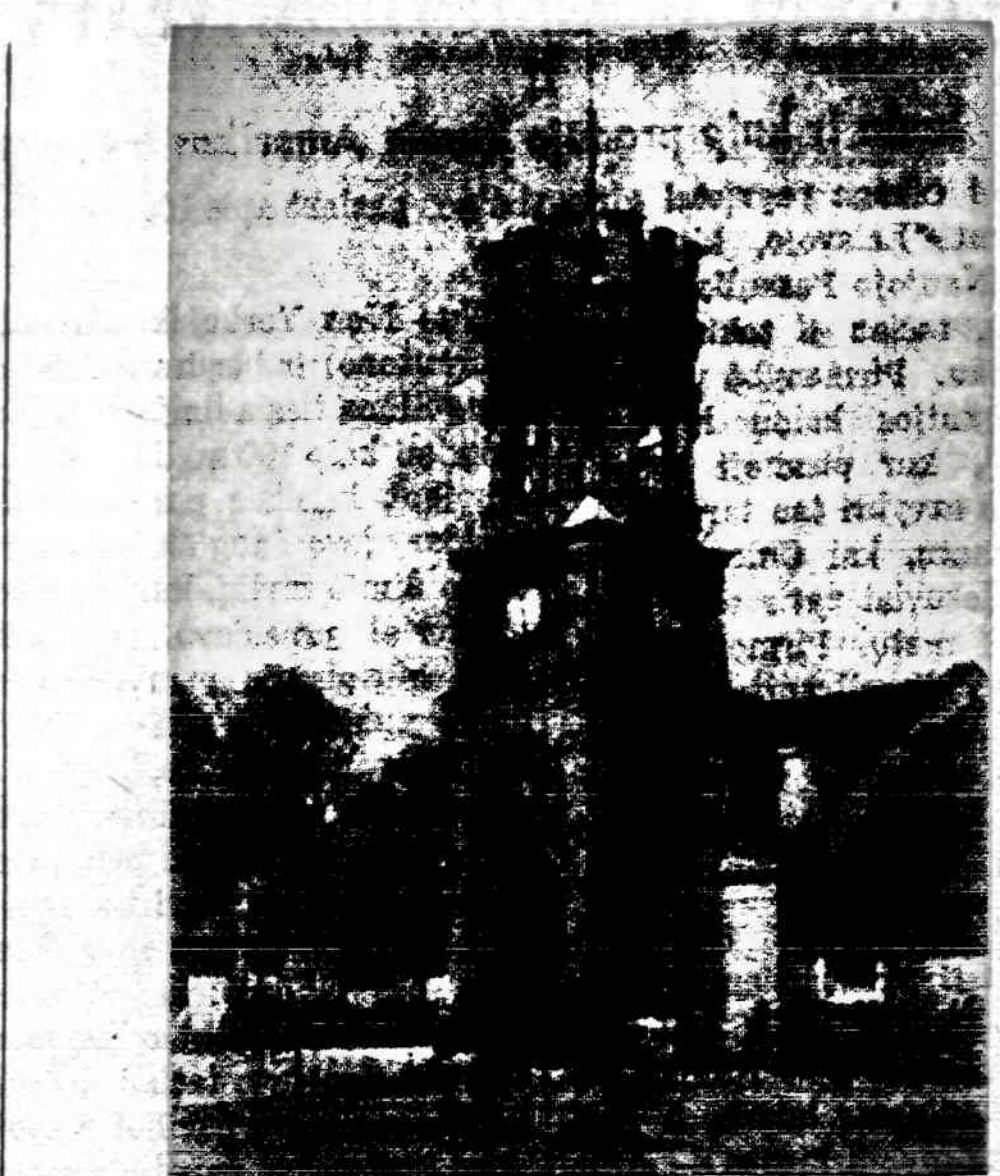
"... Kuriamasis Lietuvos Karo Muziejus turi prakilnų ir garbingą tikslą — pagaminti būsimoms kartoms amžiną paminklą to, kaip Lietuva, per amžius priešų varginta, nuomet vergijos pančius ir su ginklų rankoje per skausmus ir kovą pasiekė nepriklausomybę". ("Karys" 1931 m. Nr. 7.)

MUZIEJAUS SODELIS

1921 m. muziejaus sodelyje pagal skulptoriaus J. Zikaro projektą buvo pastatytas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Paminklas pastatytas iš paprastų Lietuvos laukų akmenų, surinktų tose vietose, kur vyko nepriklausomybės kovos. Prie paminklo dar buvo pastatyti iš septynių Lietuvos vietų pagabenti kryžiai. Pastatius paminklą, buvo įvestos žuvusiųjų pagerbimo ir vėliau nuleidimo ir pakėlimo apeigos. Jas atlikdavo nepriklausomybės kovų karo invalida. Ilgainiui muziejaus sodelis pasidarė viena gražiausių sūtvarkytų Kaune vietų. Ją lankė ne tik Kauno gyventojai, bet ir iš visos Lietuvos atvykę tautiečiai. Ja domėjosi užsienio lietuviai ir svetimų valstybių atstovai. Kauno igulioje susidarė tradicija, kad jauni kareiviai, atėję į kariuomenę, jau pirmomis dienomis būdavo atvedami į Karo Muziejų. Baigiant karo tarnybą jie vėl rikiuotės būdavo atvedami, kad dar kartą pagilintų savo žinias, įspūdžius ir pagerbtų žuvusius. Visi lankytojai, o ypačingai atvykusieji iš užsienio, labai domėjosi Karo Muziejaus apeigomis ir buvo sužavėti jų kažkokių paslaptingumu ar lietuvišku mistišku.

SIMTAS ROŽIŲ LIETUVIŲ TAUTOS NARSUMUI ATŽYMETI

Vykstant nepriklausomybės kovoms, Kaune veikė Ameri-

Senasis Karo Muziejus

kos Raudonojo Kryžiaus misija, kuri aprūpino Lietuvos gyventojus, o ypačingai karius, vaistais ir kita sanitarine medžiaga. Šiai misijai vadovavo plk. lt. dr. Ryan, kuris pasiūlymą kovoms, išvažiavimas iš Lietuvos, prie paminklo pasodino šimtą rožių daigų, kaip simbolį kovų ir laimėjimų. O muziejaus garbės knygoje įrašė šiuos žodžius:

"Šiandien aš turėjau garbės pasodinti šimtą rožių krūmų šalia paminklo, pastatyto žuvusiems kovoje dėl Lietuvos laisvės kariais. Šitos rožės sodinamos lietuvių tautos narsumui pažymėti, o ypač tu, kurie atidavė savo gyvybę už tai, ką laikė teisingu ir už ką sudėjo didžiausią auką. Amerikos Raudonojo Kryžiaus ir savo vardu reiškiau vilties, kad jums daugiau nebeteks imtis ginklo savo kraštui ginti. Bet jeigu ir reikėtų vėl kovoti, išlaikyti tai, ką laimėjote tokia brangia kaina, tai esu įsitikinęs, kad laimės teisybė ir pasisekimas bus jūsų pusėje. Tačiau, aš tikiuosi, kad su pirmutiniais šių krūmų žiedais jau bus išsipildę visi Lietuvos teritoriniai troškimai, kurie visų protinų ir teisingų žmonių manymu yra teisingi ir teisėti. Tebūnie garbė žuvusiems". ("Pasaulio Lietuvis", 1938 m. Nr. 14.).

PAMINKLAI

Isteigus Karo Muziejų, jis greitai laiku praturtėjo istoriniais, kultūriniais ir kariniais eksponatais. Amerikos lietuviai padovanojo savo aukomis nuliedintą Laisvės Varpą, kuris skambindavo iškilmingo-

mis progomis. Sodelis buvo kultūriniai ir gamtiniai gražinamas ir statomi tautos vėtinams pagerbti paminklai. 1923 m. lapkričio 23 d. buvo atidarytas dr. J. Basanavičiaus paminklas. 1927 m. gegužio 15 d. atidaryti dr. V. Kudirkos ir istoriko S. Daukanto paminklai. 1928 m. pastatyta Laisvės Statula. Eilėje metų buvo pastatyti biustai Juozapavičiaus, Lukšio, Maironio, Jankaus, Žukausko, Pūtvio statulos, Knygnešio, Sejėjo ir kiti.

1930 m. spalio 9 d. buvo atidarytas "Juodasis paminklas", su įrašu: — "1920 — 1930 V. D. m. Atmink, lietuvi, kad klaidingas lenkas, pasirašęs Suvalkų sutartį 1920 m. spalio 7 d., jau po 2 dienų tą sutartį sulaužė ir pagrobė tavo sostinę Vilnių".

Atidarant šį paminklą kalbėjo gen. V. Nagevičius, kuris, tai, ką laimėjote tokia brangia kaina, tai esu įsitikinęs, kad laimės teisybė ir pasisekimas bus jūsų pusėje. Tačiau, aš tikiuosi, kad su pirmutiniais šių krūmų žiedais jau bus išsipildę visi Lietuvos teritoriniai troškimai, kurie visų protinų ir teisingų žmonių manymu yra teisingi ir teisėti. Tebūnie garbė žuvusiems". ("Pasaulio Lietuvis", 1938 m. Nr. 14.).

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČULIS

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1525 m.)

41

37. ŽEMAIČIŲ AUKSTOJI GIESMĖ

Von Samaiten ein her gerant
Die sint auch lettowen genant
(Žemaičių kariauna pribuvo,
Jie tie patys lietuviai buvo).

Almpeck, 738 p.)

Nuo savo istorijos pradžios Pabaltijy Ordinas neslėpė pastangų sujungti savo prūsiskus ir livoniškus kraštus į vieną valstybę, apjungiančią visą Pabaltijy pajūrį nuo Oderio žemupio iki Narvos. Į Ordino planus gliai įsikišo Žemaitija. Ji, kaip koks kylis, toli įsiskverbė į Ordino interesų sferą. Norėdamas sujungti savo valdas ir lietuvių galutinai nuo jūros atstumti, Ordinas turėjo visų pirma žemaičius nugalėti. Ir šitos svajonės įvykdymo jis siekė nuo 1230 iki 1422 m., t. y. 192 metus.

Eiliuotosios Livonijos Ordino kronikos autorius Almpeck praneša, kad Livonijos kardininkai pradėjo žemaičius pulti iš šiaurės jau 13 amžiaus pradžioje. Įsteigus 1252 m. Klaipėdos pilį, pavojaus žemaitijai dabar gresė ir iš vakarų. Kuomet 1283 m. kryžiuočiai pasiekė Nemuną, trečias frontas prieš žemaičius susidarė pietuose. Atrodė, kad Žemaitija yra į kruvinas reples paimta.

Jau po pirmųjų kovų Ordinas įsitikino, kad jis vienas žemaičių nenugalės. Todėl, nuduodamas, kad jis nori plėsti krikščionybę Lietuvoje, jis Vakary Europoje vis ir vėl sukeldavo gausius pilgrimų būrius, traukiančius į kovą prieš Aukštąją ir Žemaitiją. Tuose žygiuose dalyvavo ne vien miestų piliečiai ir smulkūs bajorai, bet ir stambių valstybių kunigaikščiai ir karaliai. Daugybės riterių tarpe dalyvavo Bohemijos karalius, Anglijos princai, Vokietijos princai, daugelis Vokietijos hercogų ir kurfiurstų, Flandrijos ir Prancūzijos, Danijos ir Burgundijos ir daugybė kitų riterių. Jie visi buvo profesionalūs kariai, gerai ginkluoti, stipriai šarvuoti, ir sudarė pagal anų laikų supratimą — nenugalimą kariuomenę.

Šitas Europos kariškasis elitas puolė žemaičius per 185 metus!

I štai pasirodė neįtikėtini reiškiniai:

Europos riterių elitas beveik niekur neįstengė gliau į žemaičių gyvenamuosius plotus įsiveržti. Ten, kur jie mėgino plėsti žemaičių sodybas, jie, vos nuterėję pakraščius, greit turėdavo pasitraukti. Už tai žemaičiai iškovojo stambius laimėjimus kaip tik tuose kraštuose, kuriuos Ordinas skaitė užkariautais ir šių dienų "Ostfriesland" mėgina Ordino "nuosavybę" pristatyti.

1236 m. — ties Saule žemaičiai sumušė kardininkus taip, kad pastarųjų visa valstybė subraškėjo.

1257 m. — ties Klaipėda žemaičiai iš-

blaškė Livonijos kardininkus ir sužeidė patį Livonijos magistrą.

1259 m. — ties Skuodu žemaičiai skaudžiai sumušė Kuldigos ir Klaipėdos jungtinę riterių kariuomenę.

1260 m. — žemaičių laimėjimas prie Durbės ežero sukrėtė visą Ordiną.

1389 m. — netoli Medingėnų balų, žemaičiai sumušė iš Klaipėdos atvykusią Ordino kariuomenę. Šitoks žemaičių pergalingas atsparumas verčia mus palyginti jų kovingumą su kitais istoriniais reiškiniais:

1. Romėnai užkariavo Galiją (Prancūziją) per 9 metus.
2. Kuršiai atsilaukė prieš kardininkus 9 metus: 1242 — 1244 ir 1260 — 1267 m.
3. Ordinas pavergė Žemgaliją po 30 metų trukusių kovų.
4. Kryžiuočiai užėmė Prūsiją per 53 metus.
5. Trys šimtai graikų atlaikė persų kariuomenę Thermopylių angartyje 1 dieną — žemaičiai atlaikė visos Europos moderniausias kariuomenes 192 metus!

Net Mortensėnų straipsnyje "Beiträge zur Kenntnis des nordöstlichen Mitteleuropas um 1400". Zeitschr. f. Ostforschung, 1960, Heft 2/3, pusl. 348, stebisi žemaičių atsparumu, rašydama: "... ir veik neišsiskina žemaičių giminės atsparumas". (... und fast unerklärlich ist die Widerstandskraft des schamatischen Stammes). Prieminto žurnalo numerio ponia pridėjo žemėlapi "Preussen und Livland um 1400", kuriame vaizduojamas žemaičių

gyvenamasis plotas. Jis yra toks mažas, menkas, suspaustas į kelias dešimtis ketvirtinų kilometrų, kuriame tegalėjo gyventi keli tūkstančiai žmonių, kurie vėl tegalėjo kelti šimtus karių sukelti. Bet žemaičių laimėjimai prieš Ordiną nebuvo kelių šimtų, bet kelių tūkstančių karių reikalas. Durbės kautynėse Ordino pusėje kovojo bent du tūkstančiai karių, kurių branduolį sudarė du šimtai Ordino riterių ir bent dar tiek pat riterių svečių. Jei keli šimtai blogiau už riterius ginkluoti ir silpniau šarvuoti žemaičių būtų sumušę tūkstantinę Europos riterių kariuomenę, tuomet kiekvienas žemaitis turėjo bent dvigubą Sigfridą būti!

Žemaičių giminė buvo daug skaitlingesnė ir jos gyvenamasis plotas buvo daug didesnis, negu Mortensėnienės vienpusiškų norų pagimdymas žemėlapis parodo.

Kokie dvasiniai atstingai skatino ir palaikė žemaičių pasipriešinimą Ordinui? Žemaičiai buvo laisvų žmonių giminė. Jie nepažino nei baudžiavos, nei žmogaus pajungimo pigiems darbams. Tik karuose pamitė bėlavai buvo vergais... Visi kiti buvo laisvi žmonės. Sužinoję apie Ordino Livonijoje ir Prūsijoje įvestą baudžiavą, žemaičiai jos krates ir už savo, bei giminės laisvę geriau gyvybę atiduodavo.

Nuo pat pirmųjų susitikimų su vokiečiais, žemaičiai patyrė, kad šitie užpuolikai ne tik yra įšalkę jų žemių ir lobio, bet ir su pavergtaisiais fiziniai elgiai labai žiauriai. Todėl baimė pakliūti į vokiečių

žiaurius fizinis engimus (plakimus, sąnarių laužymą, sąnarių kirtimus, kūno lietimus įkaitinta geležimi), buvo kitas aktyvus priešintis kruviniems agresoriams.

Trečias dvasinis elementas buvo natūralus žemaitiško būdo kietumas. Kuomet Lietuvos valdovai, Jogaila 1382 m., Vytautas 1384, 1390, 1398 ir 1404 m. bėdos verčiami užrašė Žemaitiją Ordinui, žemaičiai vistiek nepasidavė, bet užsispyrę tęsė laisvės kovas.

192 metus riteriai puolė žemaičius ir žemaičiai nepalūžo. Tai negirdėtas istorijoje atsparumas. Žemaičiai įrodė, kad jie buvo tikrai pirmieji aiškiškai baltikų giminų gvardija! Ir paskutinis didysis Ordino karas 1410 m. kilo dėl Žemaitijos. Ties Žalgiriu Ordino valstybės vežimas taip smarkiai atsitrėkė į Žemaitiją, kad jis subraškėjęs pradėjo pamažu irti ir galų gale subyrėjo. Ordinas ir vokiečiai (Pabaltijyn) atėjo ir dingo, bet žemaičiai buvo, yra ir — bus!

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TEISYBĖ

DR. ANNA BALIONAS

AKU, AUSU, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63RD STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiepia, skambinti 374-8012

Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63RD STREET
Val: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez: 3241 WEST 66TH PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonai: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71ST STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais ir penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir šeštadieniais tik susitarus.

Rez: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63RD STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadieniais uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71ST STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ketv.
ir penktadieniais nuo 9 iki 11 val. ryto.
Trečadieniais ir šeštadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-6149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63RD STREET
Val: antradien. nuo 1-4 po pietų.
Ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59TH STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštheadie-
niais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71ST STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatšiepia, tai telefonai: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dažai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 8-8, Seštadieniais 9-11
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

TAMPA, FLA.

Po keturių mėnesių su viršum
vasaros atostogų Tampos Lie-
tuvų Amerikos Plietų klubas
spalio 2 d. turėjo pirmą susirin-
kimą. Atsilankė 18 narių. Pir-
mininkas M. Stonis atidarė susi-
rinkimą. Kaip paprastai, jis pra-
dėjo blaškytis ir, kaip sakoma,
lyg toji šarka šokinėti nuo vie-
no mieto ant kito. Pagaliau tiek
susimaišė, jog nebesusigaudė
nei kur esąs, nei ką kalbės. Nie-
ko tad stebėtino, kad ir susiri-
nkimas nebuvo tvarkingas.

Pirmininkas parodė savo "di-
dele išmintį", pareikšdamas, kad
klubo turtas turi būti padalintas
dabar priklausantiems klubo na-
riams (apie klubo likvidavimą
buvo pasakyta metų pradžioje).

Kai kuriems nariams pasiro-
dė, jog per daug jau skubama
su klubo likvidavimu. Esą, gali-
ma dar laukti. Vertėtų ir kokią
pasilinksminimą surengti. Prieš
tą sumanyta griežtai pasisakė
"tėvelio" Stalino šalininkas, ku-
ris, matyti, labai jau yra susi-
gundęs praturtėti (ir jam tek-
tų \$15, jei klubas būtų likviduo-
tas, o jo turtas dabar esantiems
nariams padalintas). Kaip bema-
tant, kitas "draugutis" pasisakė
už turto padalinimą.

Rimtesni nariai įspėjo, jog
klubas turi ir konstituciją, su
kuria nariams reikia skaitytis.
O toji konstitucija įskaitia pa-
brėžia, jog likvidavimose atve-
ju klubo turtas privalo būti pa-

GRADINSKAS

AM-FM RADIJAS
STEREO
FONOGRAFAS
NAMŲ ELEKT. IR BATER.
2612 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 3-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstovų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dieno iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

A FOREST'S FUTURE
IS IN YOUR HANDS

Every tree, every shrub,
and all our wildlife depend on
you to help prevent
forest fires. So please follow
Smoky's ABC's: Always
hold matches off cold. Be sure
to stretch all campfires,
stir the ashes, and drown
them again. Crush all
smokers dead end.

Please Only prevent forest fires.

dalintas lietuvių organizacijoms.
Turėdami galvoje tą konstituci-
jos patvirtimą ar besivadovau-
dami kokiais kitais sumetimais,
šių metų pradžioje kai kurie na-
riai pasiūlė klubo turtą "sunaikinti"
labai originaliu būdu:
rengti nariams nemokamus pie-
tus ir užkandžius, o jų išlaidas
apmokėti iš klubo lėšų. Kaip
matote, tą sumanyta vykdyda-
mi, nariai galėtų nemokamai pa-
sivalgyti ir visą klubo turtą "su-
valgyti".

Planas labai originalus, ar ne?
Originalus, būdingas ir saktas:
apeinant konstituciją, sunaikinti
klubo turtą. Iš tiesų, konsti-
tucijoje nėra patvirtimo, kuris
draustų iš lėšų skirti pinigų
"pietums ir užkandžiams". Skir-
ti taip ilgai, kol išde nei cento
neliktų. Tada viskas būtų tvar-
koje ir nereikėtų rūpintis "teisė-
tu" klubo likvidavimu.

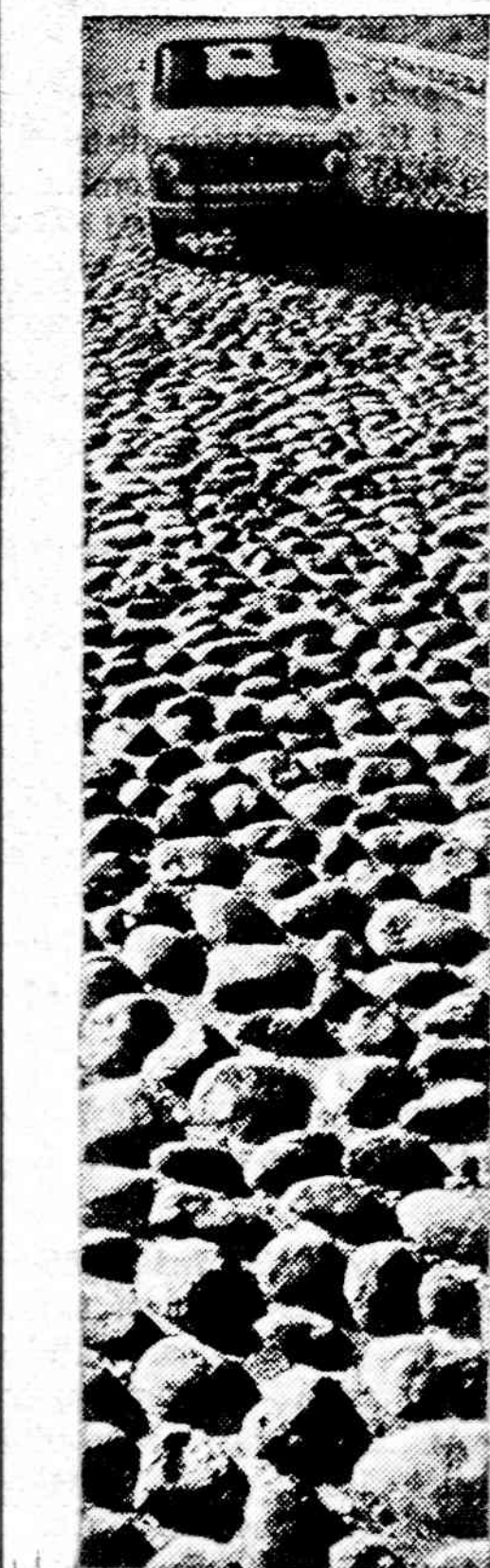
Labai apgailėtina, kad klubas
neturi tinkamo vado ir dėlei to
blaškosi ir visokių nesutapėjus-
ių narių yra tampomas į visas
puses. Blogiausia tai, kad rim-
tesniems nariams dažnai nelei-
diama pasisakyti. Išgalėję yra
keli rėksniai, kurie, trauks —
laikys, yra pasiryžę savo valią
daugumai primesti.

Galutinis klubo likimas bus
sprendžiamas lapkričio 6 dienos
susirinkime. Maža vilties tėra,
kad jį bus galima išgelbėti nuo
likvidavimo. Bet jeigu jau ei-
nama prie likvidavimo, tai nors
tas likvidavimas turi būti atlik-
tas tvarkingai, nepažeidžiant
konstitucijos. O konstitucija,
kaip jau minėjau, turi tokį para-
grafą, kuris aiškiai sako, jog
likvidavimose atveju klubo tur-
tas paskiriamas lietuvių orga-
nizacijoms. Nariai tad ir ragi-
nami į lapkričio 6 d. klubo šau-
kiamą susirinkimą susirinkti ir
dėti visas pastangas, kad tas su-
sirinkimas nebandytų pravesti
tokių sumanyimų, kurie yra
priešingi klubo konstitucijai.

Prie klubo turto telkimo pri-
sijungė jau daug narių, kurie jau
yra mirę ar dėl kokių kitų rim-
tų priežasčių iš klubo pasitrau-
kę. Kodėl tad jų sudėti ir klubui
suteikti pinigai dabar turi tekti
tik mažai grupei žmonių, dabar
klubui priklausančių?

To neturi atsižinti. Juo labiau,
kad tokiame klubo turto pasisa-
vinimui yra priešinga ir konsti-
tucija.

Budėkime ir kaip galima skait-
lingiau atsilankykime į lapkri-
čio 6 d. susirinkimą. Onutė

Sovietų automobiliai turi būti gan špi-
rūs, nes daug kelių yra labai prasti.
Paveikite mąstymą kelias yra netoli
Maskvos, prie fabriko, kur statomi Di-
mitrov automobiliai. Jie išbandomi
ant židžių akmenų, kad nesubyrėtų,
sutikę panašią gatvę daugelyje sovie-
tų miestų.

KENOSHA-RACINE, WIS.

Bendruomenės sukaitys

Spalio 31 d. vietos LB apylin-
kė ruošiasi paminėti JAV LB 20
m. ir savo veiklos 15 m. sukaity-
tis. Ta proga įvyks iškilmingi
pietūs, kuriuose dalyvaus JAV
LB Tarybos Prezidiumo pirmi-
ninkas Vytautas Kamantas, Čikagos
apygardos pirm. J. Jasaitis ir
rašytojas Aloyzas Baronas.

Rengiama vietos menininkų
paroda, kurioje su savo kūriniais
dalyvaus: Laima Kristina
Lukauskaitė, kuri jau ketvirtą
metą studijuoja pašyboje, kera-
miką ir audinių meną, Stasė Gri-
galiūnienė su pašybos, Jonas
Kazimieras su pašybos, meno mo-
kytoja Marija Milašaitė su pai-
šybos, Teresė Balčiūnienė su ke-
ramikos, Jadzė Gedgaudienė su
keramikos kūriniais, Teodora Vi-
lipienė su tautinėmis lėlėmis ir
lietuviško rašto audiniais bei
Juozas Garvinskis su medžio
drožiniais. Gal atsiras ir dau-
giau dalyvių. Paroda tvarko St.
Grigaliūnienė.

Taip pat, kas norės, galės įsi-
gyti lietuviškų knygų ir vietos
dainininkų įdainuotų plokštelių.
Pietūs įvyks šv. Petro pa-
rapijos svetainėje, 3100-23 St.,
Kenosha, Wis. Jų pradžia 2 val.
p. p., o atsisveikinimas prasidės
1 val. po pietų.

Gera proga drauge pabendrau-
ti, pasidalinti išpatyčiais, susi-
pažinti su LB vadovais, pasi-
klausti linksmos nuotaikos ra-
šytojo Al. Barono kūrybos ir at-
palaiduoti šeiminkes nuo įky-
raus sekmadienio pietų gamini-
mo. Rengėjai laukia visų apy-
linkės lietuvių šeimų ir gami-
na pakankamai maisto, kad visi
būtų aprūpinti. Jurgis Milas

— P. O ir J. Kajeckai 1971.X.
7 d. dalyvavo Amerikos Lietu-
vių Tarybos rengtame priėmime,
Mayflower viešbutyje, tikslu pa-
minėti 20 metų sukaityti transla-
cijų lietuvių kalba per Amerikos
Balsą.

Susirinkimų parengimų**PRANEŠIMAI**

— Lietuvių Filatelistų Draugijos
"Lietuva" narių susirinkimas įvyks
5 m. spalio mėn. 26 dieną 7:30 val. vak.
Jaunimo Centre. Bus paminėta Drau-
gijos 25 metų įsikūrimo sukaktis.
Kviečiami visi nariai ir svečiai gausiai
dalyvauti. Valdyba

A. A.**VILIUI AUGUSTAICIUI**

mirus,

Jo žmonai Adelei ir giminėms reiškiamo gilia

ir nuoširdžią užuojautą.

Mazosios Lietuvos Lietuvių Draugija

A. A.**VALERIE KANAPICKI**

Gyv. 11955 South Indiana

Mirė 1971 m. spalio mėn. 21 dieną, 10:25 val. namie, sulaukus

83 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje.

Amerikoje išgyveno 60 metų.

Paliko našlę: dukrė Birutė Intes, gyvenanti Kalifornijoje; sūnus
Kazimieras Jr., gyvenantis Corpus Christi, Texas, sesuo Nettie Cuzas,
gyv. Steger, Ill., anūka Cynthia ir Charles Kanapicki, ir daugelis kitų
giminių, draugų bei pažįstamų.

Vėlonė buvo Kazimiero Kanapickio žmona.

Kūnas pašarvotas sekmadienį, 7 val. vakaro Carlson Funeral

Home, 304 West 119 Street

Antradienį, spalio 26 dieną 10:30 val. ryto bus lydimas iš kopy-
čios į Lietuvių Tautinės kapines.

Visi a. a. Valerijos Kanapickienės giminės, draugai ir pažįstami
nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jai paskutinį
patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nužūdę lieka:

Duktė, sūnus ir giminės.

Laidotuvių Direktorius Carlson. Tel. 785-0184.

TANKERTON. — Anglė sei-
mininkė laimėjo spėdama koki-
nio futbolo rezultatus, 231,500
dolerių. Klausinėjama, kaip ji
sugebėjo taip tiksliai atspėti
rungtinių rezultatus, Doris Tim-
son paaiškino nieko apie fut-
bolą neišmananti. Ji spėjimo
lape surašydavo savo šeimos na-
rių gimimo datas ir vieną dieną
jie atitiko rungtinių rezultatus.

— Lietuvos Atstovas ir p. O.
Kajeckienė š. m. rugsėjo 24 d.
dalyvavo priėmime, kurį rengė
Federalinės Advokatų Sąjungos
pirmininkas ir ponis Harzenstein
pagerbti diplomatinį misijų še-
fus ir jų žmonas. Priėmimas
įvyko Nacionaliniame Advokatų
Klube, Washingtone.

SKAITYK "NAUJENAS"

JOS TEIKIA GERIAUSIAS,

TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,

KURIE GARSINASI

"NAUJENOSE"

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS

GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YARDS 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonai: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE

PATARNAVI-

Lietuvos suvereninės valstybės gen. kons. dr. Petriui Daukvardžiui mirus, š. m. rugsėjo mėn. 29 dieną, Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčioje, Chicagoje įvyko su velioniu atsisveikinimas. Prie karsto buvo išstatytos organizacijų vėliavos. Atsisveikinant pro jo karstą pasikūtinį kartą praėjo iškandantys lietuviai. Šermanų dalyviai pirmoje eilėje sėdi iš kairės teis. Mečys Mackevičius, Vincas Zemaitis, gen. kons. dr. J. Zmuidzinas, S. Barzdukas, gen. kons. S. Simutis, dr. K. Bobelis ir min. J. Kajeckas.

Nuotrauka P. Maletos

LIETUVIAI ARGENTINOJE

(Gauta oro paštu)

Dienraštis La Prensa apie Simą Kudirką

Buenos Aires dienraštis La Prensa 27.8.71 savo editoriale, pavadintą 10 metų kalėjimo už norėjimą pabėgti iš rojus — pašventė Simo Kudirkos garbei.

Padėką dienraščiui La Prensa anglų kalba parašė Viko pirminko pareigas einantis agr. Juozas Audėnas, kurioje pabrėžia, kad tą straipsnį gavo iš Argentinos Lietuvių Balso redaktoriaus K. Norkaus.

— Dr. Vytautas Dambrava, pokarinis Lietuvos išeivis, buvęs teisėjas Vilniuje, 13.9.71 sukiu su žmona pianiste Aldona Gražina Dulskyte, sūnumis Gintaru ir Mariumi, atvyko į Buenos Aires kaip JAV ambasados informacijos skyriaus vicedirektorių. Kaip JAV pareigūnas yra dirbęs Meksikoje, Bolivijoje ir kitose šalyse. Kiti du Dambravų sūnūs — Vytis ir Linas — studijuoja medicinos mokslą JAV.

— Dr. Carlos A. Montorfano, daktarės Danos Ginterytės vyras, nuo birželio pradžios su šeima paviešėjęs pas savo gimines spalio 2 d. išvyko į JAV. Po kurio laiko išvyksta ir daktarė Dama Ginterytė Montorfano su vaikais.

kučiais, galutiniam apsigyvenimui JAV.

— Victor Rukšėnas, Stasio ir Elenos Baranauskaitės vyresnysis sūnus, su žmona Gladys-Elba Radavičius ir vaikais, įsikūrė Formosa provincijoje, kur turi turistų transporto įmonę.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Illinois išdas beveik tuščias

Illinois valstijai gresia bankrotas, nes nežūrint gubernatoriaus Ogilvie paskelbtų taupymo planų lėšų sumažinimo švietimo biudžetui ir viešosios šalpos biudžeto apkarpymo, valstijos išdui iki birželio 30 d. gali pritrūkti apie 40 milijonų dolerių.

Šiais metais Illinois pajamų mokesčiai davė 4 milijonus dol. mažiau vien per paskutinius tris mėnesius. Sumažėjo darbu, sumažėjo ir moksčių plaukimas.

Ligoninėms gresia bankrotas

Illinois valstijos numatytas šalpos mokesčių sumažinimas gali labai pakenkti kai kurioms ligoninėms, kurios gydo daug šalpos pacientų. East St. Louis mieste gali užsidaryti dvi ligoninės, o Chicagoje bankrotas gresia trims negrų apylinkių ligoninėms: Bethany, Garfield Park ir Provident.

Salpos mokesčių sumažinimas atims iš Illinois ligoninių 45 ml. dol. Apie 20 ligoninių gydo beveik 60% visų šalpa gaunamųjų pacientų. Tų ligoninių tarpe yra Cook County, Michael Reese, Billings ir Mount Sinai.

Padidės mokesčiai už mokslą

Illinois universitetas Urbanoje planuoja vėl padidinti mokesčių už mokslą. Šiuo metu studentas moka 396 dol. per metus, o nuo ateinančių metų gali būti jau 496 dol.

Mokslų kaina Illinois valstijoje auga pastoviai. Universitetas 1941 metais kainavo 80 dol., 1953 m. — 100 dol., 1955 m. — 130 dol., 1960 m. — 150 dol., 1968 m. — 170 dol., 1970 m. — 246 dol. ir 1971 — 396 dol.

Kova prieš triukšmą

Čikagos CTA autobusų ir traukinių keliamas triukšmas yra pavojingas žmonių sveikatai, lygiai kaip užterštas oras ar vanduo, skelbia "Citizens Against Noise" organizacija. Ji ragina miestą įsigyti daugiau naujų autobusų ir naujų vagonų, kurie neįsibėgių pasisukimuose. Siūloma įrengti specialiomis medžiagomis apmuštas traukinių slotes, kur nesigirdėtų bausaus, dabar charakteringo, triukšmo.

Lenkai bandys keisti savo "image"

Valentine Janicki, Čikagos Sanitary District patikėtinis ir Amerikos Lenkų Kongreso sekretorius, paaiškino spaudai apie lenkų sumanymą pagerinti Amerikoje įsigalėjusią nuomonę apie lenkus. Šiam reikalui vienas Philadelphia

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

BENCH MACHINISTS MODEL MAKER TOOL CRIB CLERK MILLING MACHINE OPERATORS

Experience required for desirable openings in near loop manufacturing plant. Knowledge of blueprints and micrometers necessary on most jobs. Set up skills desirable. Must speak, read, write English. Liberal employee benefits. — Production and year end bonuses, paid pension and insurances and much more.

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

CALL MONDAY THROUGH FRIDAY —
Personnel Dept. 644-6920

jos lenkas, milijonierius, Mrs. Pauls Kitchens maisto produktų įmonės savininkas, Edvard Piszek paskyrė pusę milijono dolerių. Lenkams labai nepatinka apie jų tautą pasakojami anekdotai, kuriuose Amerikos lenkas parodomas nekojioje šviesoje.

Nuo Naujų metų Amerikos lenkai pripildys spaudą, radiją ir televiziją garsinimais, kuriuose bus nurodoma, kad Copernicus buvo lenkas. Jis jau 1530 m. skelbė, kad žemė sukasi apie saulę. Bus iškelti kiti lenkų žymūs asmenys: ragytojas Joseph Conrad (Korzeniewski), karalius Kazimieras Didysis, kiti išmintingi Lenkijos valdovai, mokslininkai ir kultūrininkai.

TRUMP AI

— Atgaivintas Čikagos liaudininkų skyrius. Praeitą sekmadienį Menės klubo patalpose posėdyje Čikagos liaudininkai atgaivino šio skyriaus veiklą. Prieš kurį laiką pasitraukus Vyt. Bildusui iš pirminko pareigų ir kitam nariui iškritus iš valdybos, šio vieneto veikla praktiškai nebesireiškė. Pažymėtina, jog tai buvo pats veikliausias LV LS-gos skyrius. Keturi centro komiteto nariai su pirminku teis. M. Mackevičium dalyvaavo šiame posėdyje. Naujuoju Čikagos skyriaus pirminku išrinktas teis. Vacl. Dalinkevičius su teise kviečias sau bentas dradarbius. Į naująją revizijs komisiją išrinkti G. Lauzskas, A. Luneckas ir M. Simokaitis. Nutarta pinigine auka paremti Tautos Fondą ir ALT'ą.

— Dail. Zenonas Kolba po operacijos sunkiai serga Sv. Kryžiaus ligoninėje. Ligonį prižiūri Dr. Tumasonis. Kolbų dukra Dalia Kolbaitė išvyko studijuoti Del Prudo universitete Savoya, Ispanijoje.

— Alfa Valatkaitis buvo sušalęs ir gulėjo Sv. Kryžiaus ligoninėje. Šiomis dienomis aplėdo ligoninę ir sveiksta namuose.

— Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacija š. m. spalio 15 d. svarstė

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia

FOR BUSINESS WOMAN
Dependable woman, general housework. One day week, steady. \$15 per day plus car fare. Excellent transportation. Marquette Park area. Some English necessary. 778-3252 Evenings

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

COUPLE WANTED
TO LIVE ON PREMISES
Own apartment and utilities in exchange for maintenance and general care of 3 story religious center. Near North Gold Coast area. 768-0801

RENTING IN GENERAL
Nuomos

MARQUETTE PARKE — blokas nuo bažnyčios, išnuomojamas 2 miegamųjų butas. Tel. 778-7905.

pigiųjų butų statybos problemos. Susirinkimo metu buvo iškelti čekiai spaudai, radijui ir lietuvių televizijai paremti. Toks organizacijos padarytas gestas tebūna paskatinimu ir kitoms organizacijoms.

— Anne Kuzma, gvy. su savo sesute Bridgeporto apylinkėse, šeštadienį išvyko į Meritodistų ligoninę, 5616 Bertner Houston, Texas, kur jai bus padaryta širdies operacija. Ji yra buvusi Amerikos Legiono Don Varnas posto pagalbinio Moterų vieneto pirminkė, taip pat dalyvavusi Chicagoje Lietuvių Taryboje ir kitose lietuviškose organizacijose.

— Ponis Anelė Pocius, buvusi Amerikos legiono Don Varnas Posto pagalbinio Moterų vieneto pirminkė, neseniai grįžo iš kelionės po Europą. Lietuvoje ji susitiko su savo tėvu ir seserimis ir broliais, kurių nebuvo mačiusi 27 metus. Praeitą savaitę ji gavo lidną žinią, kad Vilkiškėje mirė jos mylimas tėvas Jonas Stumbrys.

— Ponis Teodora Barskis įeina į 12-to mokyklų distrikto suaugusių lavinimo komitetą. Įvairių specialybių kursai vyksta Kelly ir Kennedy aukšt. mokyklose. (Pirmojo registracijos antradieniais ir trečiadieniais 6:30 — 9 v. v., antroje — antradieniais ir ketvirtadieniais 6 — 9 val. vak.)

— Lino Lapinsko, Gunsaulus mokyklos 7-to skyriaus mokinio piešiniai buvo mokyklos vadovybės pristatyti į miesto mokinių parodą Industrijos ir mokslo muziejuje. Linas už gerą darbą gavo pagyrimo laisną. Tos mokyklos mokinių pagaminti plakatai yra išstatyti Brighton Parko apylinkės bibliotekoje. Šį trečiadienį, spalio 27 d., 7:30 v. v., ten Jaunųjų Chicago filmuotojų sąjunga rengia festivalį ir rodyt rinktas narių pagamintas filmas.

— Kpt. Andrius Juškevičius. LVS "Ramovė" Chicago's skyrių pirm. ir LB veikėjas, kalbės Lietuvių karių — savanorių ir laisvės kovotojų pagerbime lapkričio 14 d., 4 val. Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

— Lietuvė pusamžė moteris ieško nuomot 4 ar 5 kambarius Bridgeporto apylinkėse. Skambinti Karoline Schonwald. telef. FR 6-2134. (Pr.)

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIS
DEL VIEŠŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

SAVININKAS PARDUODA

6 kambarių mūrinį bungalow. 3 miegami, 2 auto garažas su šoniniu įvažiavimu. Priimami rimti pasiūlymai.

7201 S. Talman Ave. 476-0861

SAVI NAMAI NEŠALA

5 BUTŲ AUKŠTAS MŪRAS. 50' lotas, 3 aut. mūro garažas. Naujas gazu šildymas. Alumin. langai. Irengras šiltas beismantas. Naujas garažas. Blokas nuo parko. \$38,500.

3 BUTŲ 1½ AUKŠT. MŪRAS. Gazu šildymas. Geros pajamos. Gražūs butai. Garažas. Arti ofiso. \$34,000.

6 KAMBARIŲ MŪRAS. Kabinetu virtuvė. Moderni vonia. Naujas gazu šildymas. Garažas. Arti mūsi. — \$19,000.

9 KAMBARIŲ modernus bungalow. Liukusinė vonia, kabinetu virtuvė. Pilnai įrengtas beismantas. Židyns. Šildymas gazu. Nauji kilimai. 2 auto garažas. Marquette Parke. \$28,000.

4 BUTŲ gražus mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazu šildymas. Alumin. langai. Prie Mario High. — \$42,700.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapalis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Fire and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, pritrūstų darbininkų. Kalnos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

Komp. J. Strolis Fondo

"Nakties Akimirkų" vakaras įvyks lapkričio mėn. 13 dieną, šeštadienį, 7:30 val. vak. Menės salėje, 2515 West 69th Street. Meninė dalis, pramoginė muzika, šokiai ir bufetas. Staliukus (4 ir 6 asm.) rezervuoti tel. LA 3-7770; VI 7-1693 ir p. p. Vaznelių Gifts Intern., 2501 W. 71 St., tel. 471-1424. Įėjimo auka \$5.00 porai, \$3.00 pavieniui. (Pr.)

Naujųjų Sukaktuvinių Ban-

ketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekmadienį, 4 val. p. p. V. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui. PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

8 ROOM BRICK BUNGALOW

with 4 rooms up and 4 rooms down. Enclosed porch.
Call 376-6942.

SCHILLER PARK

4 bedroom del ranch, carpeted, new electric kitchen, finished basement with bar, 2 car garage, low taxes. Immac. Low 40's.
Tel. 678-1650

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiuojami nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

BIZNIERIAI KURIE GARSINASI "NAUJENOSE", TURI GERIAUSIA PASISEKIMĄ BIZNYJE

Paveiksle matome Rimą Muloką, vadovaujantį Stanley Balzeko muziejiaus lietuvių studijų grupei, ir muziejaus knygyno darbuotoją Antaną Laučevičių. New York Times reporteris Reinold Millers buvo užėjęs į Balzeko muziejų ir paliko jo paties parašytą knygą "Teen Angel", kurioje aprašoma Amerikon atvykusio jauno latviuko išgyvenimai.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujauji kraustymo
įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirminko, prelo J. B. Končiaus knyga ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4,00, minkšti — \$3,00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiimsite adresuotai, jei pasiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608